

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Godina XVI 2008.
ЈУЛИ - СЕПТЕМВРИ
SRPANJ - RUJAN
ЦЕНА 5 КН

ISSN 1333-7769

БРОЈ

55

ГОРДО И ДОСТОИНСТВЕНО

Nakon 17 godina neovisnosti želim istaći da se Republika Makedonija potvrdila kao razvijena demokratska zemlja, čije gospodarstvo sve više napreduje uz pomoć stranih investicija, koja njeguje i gradi dobre odnose sa svojim bližim i daljim susjedima u regiji i svijetu. Tipičan primjer za to su odnosi Republike Makedonije i Republike Hrvatske koje razvijaju prijateljske odnose i suradnju na svim poljima, a gospodarska suradnja je sve bogatija i to u oba pravca, u svoju prigodnu riječ rekao je makedonski ambasador Dančo Markovski

8 септември, денот кога Република Македонија пред 17 години стана независна држава, со достоинствен прием беше прославен и во Хрватска. Имено, во организација на Амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска, на чело со неговата екселенција, амбасадорот Данчо Марковски, членовите на Амбасадата и македонските асоцијации во Хрватска, во престижниот хотел „Антуновиќ“, беше приредена прекрасна вечер. На настанот присуствуваа претставници на највисоките државни органи и институции на Хрватска, од кабинетите на претседателот Стјепан Месиќ и премиерот Иво Санадер, саборските пратеници Шемсо Танковиќ и Назиф Мемеди, 20 амбасадори на странски земји што се акредитирани во Хрватска, претставници на Министерството за воена одбрана, градоначалникот на Загреб, Милан Бандиќ и многу претставници на културниот живот. Се разбира, и претставници на Македонците од сите краеве што живеат и работат на овие простори.

По интонирањето на хрватската и македонската химна пред присутните се обрати неговата екселенција, амбасадорот на Република Македонија во Република Хрватска, Данчо Марковски, кој, меѓу другото, рече:

„Vaše ekselencije, dame i gospodo, dragi prijatelji,

Osobita mi je čast i zadovoljstvo pozdraviti vas u ime Veleposlanstva Republike Makedonije u Zagrebu te u svoje ime i zaželjati vam srdačnu dobrodošlicu na obilježavanje 17. obljetni-

ce neovisnosti moje zemlje – Republike Makedonije...

...Nakon 17 godina neovisnosti želim istaći da se Republika Makedonija potvrdila kao razvijena demokratska zemlja, čije gospodarstvo sve više napreduje uz pomoć stranih investicija, koja njeguje i gradi dobre odnose sa svojim bližim i daljim susjedima u regiji i svijetu. Tipičan primjer za to su odnosi Republike Makedonije i Republike Hrvatske koje razvijaju prijateljske odnose i suradnju na svim poljima, a gospodarska suradnja je sve bogatija i to u oba pravca.

Značajan doprinos tome daju udruge makedonske nacionalne manjine i ostale etničke zajednice u Republici Hrvatskoj. Smatram da su oni most prijateljstva i značajna karika u izvanrednim odnosima između naših dviju država te u to ime, još jednom srdačno vas pozdravljam i pozivam da kušate makedonska pića i uživete u izvanrednoj makedonskoj kuhinji.

Živjela Republika Makedonija!

Во културниот дел на приемот настапи фолклорната секција на Македонското културно друштво „Илинден“ од Риека и членовите на „Езерки“ и „7/8“ при Хрватско-македонското друштво на пријателство од Загреб.

Настанот беше најавен во повеќе хрватски медиуми, што е уште еден знак за одличните врски и соработка на политички и културолошки план што ги поврзуваат овие две земји.

Марина Апостоловска – Вујаклија
Фото: Елизабета Петровска

GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главна и одговорна уредничка:
МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак
Лектура: Марија Георгиева-Петриќ
Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојаџиски
Јагода Цветичанин
Горан Калоѓера

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб
Бранка Јањик - Осиек
Ратко Димовски - Пула
Владо Настески - Риека
Еми Лонгин - Задар
Виолета Рајиќ-Жгањер - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

Žiro račun: 2340009-1100038804

Tel./Факс: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: info@zmurh.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: НОНПАРЕЛ д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Од прославата на Илинден во „Голубињак“,
автор: Елизабета Петровска

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Збор на уредничката Riječ urednice

Почитувани читатели на „Македонски глас“,

Пред вас е 55. издание на нашето списание. Убава бројка – две петки, нели? Од срце посакувам заедно да го доживееме и 555. број, со уште поубави содржини за активностите на членовите на друштвата и Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Би сакала накосо да ве информирам што можете да прочитате и да се информирате во овој број.

Ексклузивното интервју со генерал-полковник Драган Андрески, кој успешно го заврши својот мандат на воен аташе во Хрватска, Словенија и Италија и на крајот на август оваа 2008 година се врати во Македонија. Но, сите ние Македонци на овие простори ќе го паметиме како прекрасен човек, кој, без резерва, се приклучи на сите наши манифестации, но и кој направи неколку спогодби и мостови меѓу македонската и хрватската војска.

Во периодот кога Р. Македонија ја прославува Годината на македонскиот јазик интересно е да го проследите текстот на проф. Огнен Бојаџиски, чиј поднаслов е: Историјата на човештвото е полна со иронија и парадокси, така и најстариот старословенски јазик, во овој случај старомакедонскиот, заради иронијата на историјата стана најмлад.

Се надевам дека со голем интерес ќе ги прочитате и репортажите за нашите манифестации: Илинден 2008 во „Голубињак“ – Локве, прославата на 8 септември во Хрватска и Деновите на македонската култура во Осиек. Мислам дека повеќето од вас ќе се видат на објавените слики во „Македонски глас“.

Страниците на 55. број на нашето списание се отстапени и за повеќе манифестации на друштвата на Македонците во Хрватска.

И бидејќи мојата маленкост ја преферира уметноста, можете да ги прочитате и текстовите за културните настани: интервјуто со Дубравко Наумов, млад сликар од Македонија, кој своите платна ги презентираше во Париз и Брисел, а наскоро го очекуваме и во Загреб; разговорот со Драган Даутовски, извонреден музичар на старите инструменти кој на својот неодамнешен концерт ја воодушеви загребската публика, концертите на Влатко Стефановски во Хрватска, и, по повод годишнината од смртта на нашиот Тоше Проески, ексклузивниот разговор со неговиот хрватски продуцент и автор на неговата најубава песна „Игри без граници“ – Мирослав Рус.

Како шлаг на оваа 55. торта на „Македонски глас“ ве очекува постојаната рубрика „Убавините на Македонија“, при што можете да прочитате колку е старо Охридското езеро.

Ви посакувам да уживате во 55. број на „Македонски глас“ исто така како што уживав јас и сите мои соработници.

Марина Апостоловска – Вујаклија

СРЕКЕН СУМ ШТО КАРИЕРАТА ЈА ЗАВРШИВ ВО ХРВАТСКА

Во последната годинапол од мојот престој овде бев Доајен на Воено дипломатскиот кор на странските воени дипломати, организација што ги собира воените претставници на странските земји во Република Хрватска

Едно е сигурно: Македонија наскоро ќе ја добие можноста како

и другите земји да биде во друштвото на Западната воена алијанса

Голем војник и голем генерал. Но, пред сè, ГОЛЕМ човек. Г. Драган Андрески.

На крајот на август 2008 година заврши Вашиот четирипол годишен мандат на Воен претставник на Република Македонија во Хрватска, Словенија и Италија со седиште во Загреб, што е и непосреден повод за ова наше интервју со Вас. Најнапред кажете ни како ќе ги паметите овие изминати години на овие простори?

Секако ќе ги запаметам како еден многу добар, а не би било премногу да кажам и – прекрасен период од мојата 35-годишна војничка кариера и дел од мојот живот, исполнет со доста активности како на професионален, така и на приватен план. Имено, јас во Република Хрватска пристигнав точно на 1 февруари 2004 година, а последниот работен ден и престој како воен претставник во оваа преубава и еднаш од Господ дадена земја Република Хрватска, беше на 31.08.2008, кога конечно се вратив во мојата татковина, и покрај тоа што јас овде никогаш не се чувствував како странец. Еве една дигресиска судбина, ако тоа може така да се нарече: старешинскиот – офицерски живот го започнав овде во Република Хрватска со завршувањето на Воената академија, насока артилерија и добивањето на првиот офицерски чин – потполковник во Задар во 1973 година. И повторно буквата „З“, но во Загреб 2008-та, каде најверојатно ќе ја завршам својата војничката кариера, како генерал потполковник-полковник. Сето тоа не може да се заборави и искорени од еден прекрасен период во животот: Бројните професионални средби и патувања, приватните другарувања исполнети со радост, среќа и со оптимизам и верување во луѓето, пред сè во Република Хрватска, каде беше моето резидентно место на престојот, а и во останатите две земји, Република Словенија и Италија, каде исто така морав професионално да миам дел од мојот престој. Секако во секавање ќе останат и честите дружења, средби и другарувања со македонските граѓани со стален престој во Република Хрватска и Република Словенија.

Еден период од својот престој како Воен претставник на Република Македонија во Република Хрватска ја вршете и должноста Доајен на Воено-дипломатскиот кор, организација во која со своите активности дејству-

ваат странските воени дипломати во Република Хрватска. Што за Вас и за Република Македонија и АРМ значи оваа Ваша титула?

Да, точно така. Во последната годинапол од мојот престој овде бев Доајен на Воено дипломатскиот кор на странските воени дипломати, организација која ги собира воените претставници на странските земји во Република Хрватска, на 24 странски земји кои имаат резидентни воени претставници со седиште во Загреб и 10 нерезидентни странски земји, чии воени претставници, како што беше мојата одговорност за Република Словенија и Италија, се одговорни за воени прашања пред своите земји и армии во Република Хрватска. Накусо, во тој период моја задача како Доајен беше да ги застапувам интересите и ги претставувам воените дипломати на странските земји пред официјалните државни, а пред сè воени органи и институции во Министерството за одбрана, Генерал штабот и единиците на ВС на Република Хрватска. Секако од моите активности како Доајен ќе остане во секавање организирањето на Традиционалниот хуманитарен бал на воените дипломати, кој оваа година се одржа во мај и сите собрани парични средства беа наменети и предадени во Центарот за разминување на Република Хрватска. Ова признание е од огромна важност за мене, а посебно за Република Македонија и АРМ, поради тоа што функцијата доајен, која не е така честа, овозможи вистинска и изворна презентација како на АРМ, така и на Република Македонија и претставува огромен придонес за Армијата и Република Македонија.

Во претходното прашање накусо ги презентиравте задачите и обврските на Воениот претставник кога ја има улогата на Доајен на Воено-дипломатскиот кор. Можете ли во куси црти на нашите читатели да им ги опишете обврските на Воен претставник на една земја, конкретно на Република Македонија?

Со големо задоволство. Воениот претставник на една земја, поточно во конкретниот случај Република Македонија, е дипломат – воен дипломат кој ги претставува Вооружените сили на Република Македонија пред официјалните државни, воени и други органи и институции на земјата домаќин, во мојот случај земји домаќини беа Република Хрватска, каде што беше моето резидентно седиште и нерезидентни седишта беа Република Словенија и Италија. Исто така, воениот претставник ги претставува ВС на РМ и пред останатите дипломатски, воено дипломатски и други претставници, институции и органи на странските држави кои имаат свои претставништва во земјата домаќин, согласно прописите и законите на Република Македонија, барањата на надлежните органи на АРМ и Министерството за одбрана на Република Македонија, законските и други прописи на државите домаќини и општите норми на дипломатското и воено-дипломатското работење. Воениот претставник одржува контакти и средби со: претставниците на ВС на земјите домаќини, со претставниците на воени фирми и фирми што се занимаваат со производство на воена опрема и друга опрема за воени цели во земјата домаќин, со граѓани од земјата домаќин и претставници на странските земји во земјата домаќин. Како член учествува во работата на Воено-ди-

пломатскиот кор, а за прифаќање на останати обврски и задачи што се поврзани со специфични должности во ВДК, се бара одобрение од МО на Република Македонија. Мојата должност Доајен на ВДК пружи поповолни услови за подобра презентација на АРМ и Република Македонија. На сите официјални средби поврзани со активности на ВС или националните празници и денови на ВС, Воениот претставник ја претставува Република Македонија со задолжително носење на свечената униформа на АРМ.

Република Македонија, Хрватска и Албанија како членки на Јадранската повелба, заеднички се подготвуваат, работеа за интересите на Западната воена алијанса, но од трите земји членки на повелбата нашата земја не ја доби поканата за НАТО. Каков е Вашиот коментар за таквата одлука?

Вам, и верувам на сите читатели на вашето списание, ви е познато која е главната причина што Република Македонија не ја доби поканата за членство во НАТО и јас не би коментирал, но сакам да ве уверам Вас и сите читатели дека Армијата на Република Македонија и Република Македонија многу порано и пред другите во некои сегменти, ги заврши сите реформи и подготовки во одбраната и беа во потполност подготвени за членството во Алијансата, што беше и еден од заклучоците на Самитот на НАТО во Букурешт. Но, едно е сигурно: ние наскоро ќе ја добиеме и таа можност, како и другите земји, да бидеме во друштвото на Западната воена алијанса.

Претседателот и Врховен командант на ВС на Република Хрватска, Стјепан Месиќ, Ве одликува со „Ред на Хрватскиот Тролист“, што е највисоко одликување што во Република Хрватска се доделува на странски државјани. Горди ли сте на ова високо признание, едно од многуте што ги имате добиено во Вашата богата војничка кариера?

Секако да сум горд и среќен поради тоа, бидејќи тоа е високо признание доделено на еден странски државјанин. Мене тоа многу ми значи и не само за мене, тоа е првенствено признание за Република Македонија и АРМ. Посебно се чувствував среќен на пригодната свеченост што во Министерството за одбрана на Република Хрватска која се одржа на 14 август 2008 година, кога во името на Претседателот и Врховен командант на ВС на РХ, Стјепан Месиќ, Државниот секретар во МО, Мате Работег, ми го врати одликувањето и пред присутните се обрати со одбрани пофални зборови што беа, не само признание за мене лично, туку и признание за Република Македонија и за Амбасадата на Република Македонија што е и мој колектив на чело со Н.Е. Данчо Марковски, кој со своите соработници исто така, присуствуваа на таа мала, но по многу нешта значајна церемонија. Мене како добитник на ова високо признание, ми причини големо задоволство да се заблагодарам на Република Хрватска, на претседателот на РХ, Министерството за одбрана и ГШ на ВС на РХ, како и на сите припадници на МО и ГШ на ВС на РХ, кои придонесоа за доделувањето на одликувањето како резултат на развивањето на односите, пред сè на билатералната соработка во областа на одбраната помеѓу Република Македонија и Република Хрватска.

Република Македонија и Република Хрватска имаат скоро 10-годишна одлична, плодна и, пред сè, пријателска соработка во полето на одбраната. Колку во сето тоа Вие придонесовте како Воен претставник?

Секако во сето тоа своја и значајна улога има Воениот претставник, водејќи сметка да ги извршува своите задачи и обврски што ги елаборираме во одговорот на

вашето трето прашање од овој разговор. Но, Република Македонија има соработка и со многу држави и таму каде нема воени претставници. Воениот претставник е алка помеѓу МО и АРМ на Република Македонија и одговорните органи и институции кои првенствено се занимаваат со одбрамбени теми во земјата домаќин. Исто така, тој се залага потполно да се реализираат планираните задачи и обврски од Годишниот План за билатералната соработка на полето на одбраната помеѓу РМ и, во конкретниот случај, РХ и да изнаоѓаат и предлагаат нови форми и методи на соработка. Особено сум среќен и задоволен со тоа што со моето доаѓање од 2004 година па до денес, поминати се 4 генерации, а оваа година во месец септември, со школување ќе отпочне петтата генерација на подофицери и офицери од АРМ во воените училишта на ВС на Република Хрватска – по еден кандидат секоја школска година во Високото подофицерско училиште, Командно штабната академија и Високото воено – Воено училиште. Колку Република Македонија и АРМ придаваат значај на овие училишта, зборува и фактот дека АРМ пред една година унапредил еден висок офицер, кој предходно тука во РХ завршил Военото училиште, во чин генерал.

Армиите на Република Македонија и Република Хрватска имаат и други форми на соработка на полето на обуката на специјалните единици, изведување на заеднички вежби, семинари и заедничко учество во меѓународни мировни мисии, како што е Заедничкиот медицински тим на трите држави членки на САД – Јадранската повелба меѓу РМ, РХ и Албанија, кој во скоро шеста ротација се упатува во мировната мисија ИСАФ во Авганистан.

Како и дали ќе ја запаметите Република Хрватска, како еден успешен и убав спомен во Вашата кариера, во споредба со земјите во кои порано бевте македонски воен претставник?

Човек кој е отворен, комуникативен и друштвен нема проблем со вклучувањето во средината во која мора да помине дел од својата професија и живот. Да, точно е тоа дека од 1996 до 2000 година, јас бев Воен претставник на РМ во Република Турција, многу специфична со богата историја, култура и обичаи и, пред сè, вера, што ја прави многу различна од Република Македонија и од Република Хрватска со која мислам и сум убеден дека сме слични, во обичаи, карактеристики и начин на живеење. И во Турција беше пријатно да се работи и живее, а како резултат на тоа се и голем број на пријатели со кои до денеска сум во контакт. Но, за мене Република Хрватска и Загреб се нешто посебно, јас тука никогаш немав чувство дека сум странец, тоа е и основното да го прифатите правилно мотото на живеење и работа. Секако никогаш нема да ги заборавам патувањата скоро во сите делови на Република Хрватска, средбите со македонските и хрватските граѓани, од оние обичните, кои не беа во сферата на соработка во мојата професија, со кои и најмногу се дружев во слободното време, до оние со кои службено соработував. Загреб е нешто посебно, по сè, европски град, но Република Хрватска е земја по мерка и од Господ дадена и награда за некој кој живее во неа. Прекрасна историја, обичаи, природни убавини, море во сите предели употребливо, и многу, многу преубави нешта. Сето тоа, никогаш не може да се заборава.

Кои се Вашите планови по враќањето во Република Македонија?

Прво да се вратиме во Република Македонија, малку да поодмориме, па ќе видиме што понатаму. Но, секако ќе бидам активен, активни се и пензионерите, нели?

Марина Апостољовска – Вујаќлија

По повод меѓународната година на македонскиот јазик СОНУВАЧИ И КОВАЧИ

Пишува: ОГНЕН БОЈАЦИСКИ

Историјата на човеитвото е полна со иронија и парадокси, така што и најстариот старословенски јазик, во овој случај старомакедонскиот, заради иронијата на историјата, стана најмлад

Има една магија во историјата на човекот што ни до ден денешен не е откриена и декодирана, загатка што му причинува на човекот многу задоволства и радости, што го вознемирува и разгалува, што му го загорчува животот, му ги открива неоткриените тајни, го воздигнува до Господа, но, и го уверува дека ниту длабините се длабини ниту височините височини и дека сè уште е дете на космичките пространства.

Таа магија, таа најзагадочна загатка што го облагородува човекот, што му помага да се осознае и да биде свој, да се препознава и да комуницира меѓу себе и со другите, што го воздигнува до невидените спирали на сознанието и свеста, што не собирала и збрала, што треба да ни ги отвори очите и сплоти срцата, да не окуражи и ни го покаже патот во иднината – едноставно се вика Збор – или Слово, во поширокиот контекст мајчиниот јазик – јазикот македонски.

И не без причина пророкот и апостол Иван Крстител во своето Евангелие ќе рече: „Најпрвин беше ЗБОРОТ, и тој беше Светлина, и сè што дојде, дојде по него...!“

А пресветлиот Кирилов ученик Св. Климент, во Венеција кога го бранел правото Словените да имаат Свети книги на својот јазик, ја кажува една од најголемите мудрости: „На вода не може да се пишува“, укажувајќи дека само народите што имаат свој самостоен јазик, што го негуваат и држат до него, спаѓаат во редот на цивилизираните и културни народи, бидејќи низ пишуваниот збор тие оставаат трага и знак во времето и просторот на човековото траење и постоење. Дека е тоа така и никако поинаку, Климент го покажал и докажал со својата едноставна но величествена дејност од Плаошник па низ цела Македонија, со своите ученици, ѓакони и скриптори. Знаел тој многу добро дека неписмениот е како вода, можеби чист и добар, чесен и достоинствен, но без сознание, без свест и совест за себеси и својот народ, дека со него може тесто да се меси и умот да му се купува и продава.

По таа вечна загатка, по таа вечна и несопирлива инспирација – ЗБОРОТ – во македонскиот простор трагале безброј патници, умници и безумници, магионичари и шарлатани, сонувачи и ковачи, оставајќи траги и знаци по кои и ние денес чекориме. Нивните траги често се губат, понеко-

гаш се посветли или пак жарки, настанале на таа или пак друга почва, но секогаш ни укажуваат и не предупредуваат дека мајчиниот збор кога еднаш ќе се совлада и научи, со него не може да се пелтечи, со него се зборува, се гордее и за него се страда.

А за таа глобогониска борба за сопствениот Збор, за сопственото мајчино млеко, за таа милозвучност што се пренесува од колело на колело како суво злато, сведочат и монасите од Кратово и Зограф, од Баргала и Преспа, од Драма и Теарце, од Москополе до Пирин. А кога го славиме Зборот македонски, не само што не смееме туку и не се може без претходниците Кочо Рацин, Крсте Мисирков, Војдан Чернодримски, Коста Шахов, Лозарите, Димитар Македонски, Георги Пулевски, браќата Миладинови и посебно Константин Миладинов, Григор Прличев и цела онаа плејада што се роди во полите на Климентовата школа, на Охридскиот словенски универзитет, што како божји пчели, ја оплодиле и облагородиле македонската земја и народ. Тие рожби и заложби на мајчиниот македонски збор ни едно невреме, ни една виулица или кошмар немале доволно сила да ги поместат или пак злокобно да ги изместат од културниот и национален идентитет на македонскиот човек било каде на светот.

Кога македонските монаси во манастирите ги препишувале и кителе требниците, молитвениците, псалтирите или пак другите книги, тие знаеле дека од тој рој пчели ќе се роди и матицата, дека фреските ќе го сочуваат македонскиот збор од забот на времето и дека низ котлините и полињата ќе се чуе убавиот народен песнопој.

Кога Климент и пеел псалми на Богородица, како да знаел дека еден ден ќе се роди и „Тга за јут“ и весникот „Македонија“ на Коста Шахов и „За македонските работи“ на Крсте Мисирков. Редоследот на собитијата само ја заокружува дијалектиката на културната борба за националниот јазик и идентитет, ја осмислува политичката и оружената борба и дава историски смисол и визија. Во тие кобни, конфликтни и конфузни вре-

Кочо Рацин

миња имало светилници, имало Светлини што со ништо и никој не можел да ги згаси и угаси. Тие со своите траги, со своите знаци, со своите пораки допатувале и до нас. Токму затоа ние, како и сите културни народи, не им оддаваме само почит, туку и ги честиме со нашата благодарност и меморирање зашто врз нивните патеки, врз нивните стази и врвици, се искачуваме уште повисоко.

Кога умниот мијак Пулевски открил дека изворот на моќта е знаењето, тој седнал да пишува македонска сеопфатна историја, да создава учебници, да дава храна за младите и старите; кога пак Мисирков во Ст. Петербург на 28 октомври 1902-та го поднел барањето за втемелување на Македонско научно-книжевно друштво под името „Св. Климент“, тој и неговите истомисленици Стефан Јакимов и Димитар Трпков, многу добро знаеле дека сè може да оди по фаволите ако не се дејствува брзо и неодложно, бидејќи над македонското небо демнела кобната поделба. Токму тоа друштво, токму таа македонско студентска-печалбарска колонија го препознала времето и ја дала првата најсериозна иницијатива науката да му стане што поблиска на македонскиот народ, не само како средство туку и како начин во борбата за сопственото јас, за сопствената кауза и вистина. На тие патриоти им припаѓа честа денес да ги славиме и да ги честиме. И на основачите на првото македонско научно друштво, покрај многуте други претходници, од чии нукулци и расади ќе никне и Македонскиот научен институт во Софија 1924-тата, а години подоцна и Македонската академија на науките и уметностите (1967 г.).

Во молбата за втемелување на друштвото тие благородни и смели луѓе, синови на Македонија, меѓу другото вака го образложуваат барањето: „За да ги избегнеме жалосните резултати на таквата поделба и можеме да имаме можност да се обединиме врз темелите на единството на нашата татковина, зашто сме од исто потекло и со иста иднина. Ние долу потпишаните чесно и најпокорно го молиме Сесловенското благотворно друштво во Ст. Петербург да ни овозможи собирање во неговите простории“. Чекајќи ја дозволата тие започнуваат со активностите од кои секако се најзабележителни предавањата на Крсте Петков Мисирков, подоцна во 1903-тата објавени во денес легендарната книга „За Македонските работи“.

Токму и затоа професорот Блаже Конески, нагласува: „Личностите каков што е Мисирков, кај секој народ будат еден сон и претставуваат не само пресвртница туку се на извесен начин и огледало на народот; тие се нашето себепрепознавање, тие се ковачите на едно утре што може и не мора да се случи. Големината на нивната судбина е во тоа што обично сè што кажале, се случило.“

Во годината кога Мисирков го напушта овој свет (1926) низ велешките дукани бара работа

младиот грнчар и поет Коста Солев. Немал среќа Кочо, како што го викале од малечок, да заврши повеќе од основно училиште. Грнчарството го изучил кај татка си, тука ја научил песната на глината, а потоа го совладал и каменорезачкиот занает, за да дојде во Скопје 1930 година. Поетскиот сензибилитет и литературниот опит Рацин првпат го презентирал јавно во загрепското списание „Критика“ во далечната 1928 со два труда – прозата „Резултат“ и песната „Синови глади“. Во тогашната социјално-економска и политичка клима Рацин се објавува како нагласен социјален поет и таков ќе остане сè до крајот на животот. Токму таа негова определба, независно од неговите идејни или политички конотации, силно ќе го детерминира не само во македонскиот простор туку и во тогашните литературни определби и соочувања.

„Белите Мугри“, тие дванаесет апостолски песни во богатството на македонскиот книжевен базар, евидентно укажуваат на талентот, артистичката вокација, естетскиот резон и поетската сензибилност на авторот. И она, секако најважното: поезијата е најхимничниот дух или подобро кажано, есенција на духот на еден народ, а Рацин така сугестивно, готово имепративно го наметнува својот стих како образец, како нешто без што не се може. А тоа е така бидејќи тој своето поетско „вјерују“ го црпи од изворното и генијално, творештво создавано низ столетијата на македонскиот народен фолклор, црпејќи од бунарот на македонското народно творештво, од онаа најсуптилна песна што ја пеела судбината и животот на Македонија.

Белите Мугри, што го здогледаа денот во Самобор, во печатницата на Драгутин Шпулер не се само датум во тоа време или пак во нашата современост, тие се оној старозаветен симбол на македонскиот јазичен и културолошки идентитет што како понорница патувал од Свети Климент до Мисирков и благодарение на творечкиот гениј на работникот-грнчар, Рацин, бликнал со чистотата на бисерот во едно невреме за да го покаже идниот пат, да ја открие визијата, да стане агенс и сведоштво. Професорот Блаже Конески е во право кога токму од тој аспект и ја согледува неговата таинствена жртва со зборовите „можеби и ние требаше во тие крвави пресметки на левицата да дадеме некоја жртва“.

Чинам дека Рацин токму во песната „Татунчо“ ја искажа до крај лобноста на својата смрт со следниве стихови:

„И ако не умрам дома / туку кај што стии
пиштат / в борба искри кај што л'штат – / блазе,
речи на душата – / има зошто душа да е!“

Нека им е вечна фала и слава на сонувачите и ковачите!

КУД „КИТКА“ НА „ВИШКОВСКО ПРЕЛО“

Во рамките на годишното одбележување на Св. Матеј, патронажниот општински празник на општината Вишково, меѓу другите гости настапи и КУД „Китка“ од македонското село Драчево. Оваа општина во непосредна близина на Ријека, е една од најуспешните во Хрватска. Четиридневното празнување се одвиваше со 53 различни програми: спортски, културни, верски и забавни, а меѓу нив последниот ден во организација на домаќините КУД „Извор“ се одржа втората по ред смотра на фолклор – „Вишковско прело“, на која зедеа учество друштва од Хрватска, Словенија, Босна и Херцеговина, Австрија, Германија и Македонија. Програмата започна со дефиле низ гратчето, сè до шаторот каде беа дочекани од скоро 5.000 гледачи. Покрај домаќините – КУД „Извор“, се претставија гостите од Нова Чича, Шкофја Лока, Какањ, Дуго Село, Нова Градишка, Нови Шехер, МКД „Илинден“ од Ријека и КУД „Китка“ од Драчево. Манифестацијата имаше натпреварувачки карактер и тристотината фолклорци изведоа традиционални игри и песни и ги претставија своите обичаи, културата и традициите. Членовите на КУД „Китка“ со настапот се претставија како весело, разиграно и музички распеано друштво, па за својот настап беа наградени. Од жирито добија најголема оценка и го освоија првото место и наградата од 1.000,00 куни. Но, и настапот на МКД „Илинден“ беше исто така професионално изведен, па заедно со гостите од Драчево оставија добар впечаток и добија награда од публиката.

Ден пред тоа, фолклористите од Драчево беа гости во просториите на Македонското национално малцинство во Ријека, па во игра, музика и

разговори поминаа незаборавна вечер на другарување и пријателство.

В. Настески

АМБАСАДОРОТ МАРКОВСКИ ВО РИЈЕКА

Втората официјална посета на Ријека на амбасадорот на Р.М., н.е. Данчо Марковски, кој беше во придружба на министерот советник, Стојан Руменовски, беше насочена кон решавањето и преземањето на конкретни мерки за унапредување на меѓусебните односи на македонски и хрватски стопански фирми, но и контакти со Македонците кои живеат и работат во овој дел на Хрватска. Притоа, во Жупаниската стопанска комора беше договорено во почетокот на ноември годинава во Македонија да отпатува стопанска делегација од Ријечката комора, за да оствари контакти со потенцијални македонски партнери. Претседателот на комората, Винко Мичетиќ, го информираше амбасадорот дека во комората е извршено истражување за овој меѓусебен интерес меѓу стопанствениците од Ријека и Македонија.

На средбата амбасадорот истакна дека во Македонија има квалитетна работна снага која им недостасува на хрватските бродоградилшта, и смета дека би било пожелно да се отворат можности и да се поедностави вработувањето на тие работници. Марио Пола од жупаниската комора возврати дека би требало вработувањето да се вклопи во квотата за 2009 година и додаде дека работна сила недостасува и во други сектори, особено во градежништвото.

Марковски во Ријека се сретна и со челниците на МУП ПУ Приморско горанска, со кои разговараше за взаемната соработка. Во попладневните часови во просториите на Македонското малцинство амбасадорот имаше средба со голем број членови на македонското малцинство од Ријека, но и со бројните работници кои се на привремена работа во овој дел на Хрватска. Состанокот беше замислен како вид на конзуларен ден на кој можеа да се изнесат семејните проблеми, работните, имотните и многу други. Многумина се пожалија на нерешени егзистенцијални права, проблемите со кои се среќаваат, особено работниците од РМ на привремена работа, на кои многу им се испречуваат проблемите кои би требале да ги решаваат во соработка со Македонската амбасада во Хрватска.

Состанокот заврши со ветувањето на амбасадорот Марковски, но и на министерот советник Руменовски, дека ќе сторат сè што е во нивна ингеренција за да се решат овие проблеми.

В. Настески

МКД „Македонија“ на смотра во Сплит

Сојузот на културно-уметничките друштва на Сплитско-далматинската жупанија оваа година на 14 и 15 јуни ја организираше Првата смотра на фолклорот на Сплитско-далматинската жупанија и Првиот ЦИОФФ ФЕСТ на Далмација. Организаторите ги повикаа сите хрватски културно-уметнички друштва кои постојат и работат на оваа територија со цел да го сочуваат хрватското народно културно богатство од заборав и да ги анимираат помладите да го дадат својот придонес во сочуввањето на наследството.

Покрај хрватските културни друштва, чест да го прикажат и своето културно богатство им припадна само на две малцински културни друштва од Сплит и тоа на словенското културно друштво „Триглав“ и на македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит.

Смотрата имаше натпреварувачки карактер за сите учесници освен за гостите претставници. МКД „Македонија“ со големо задоволство и чест ја прифати оваа покана за настап како признание на својата работа, но поради болеста на неколку членови, настапот беше организиран во соработ-

ка на водителите на фолклорните групи на нашите македонски културни друштва од Сплит и Риека, МКД „Македонија“ и МКД „Илинден“. Ценетите Блашка Масачеси од Сплит и Ивона Дуноски од Риека на оваа манифестација заедно ја изведеа кореографијата „Жетварки“ која доби голем аплауз.

В. Р. Ж.

„Дундо Марое“ на Сплитското лето

Како и секогаш, и годинава на „Сплитското лето ‘08“ имавме претставници од повеќе национални театарски куќи. Честа да настапи на оваа манифестација во Сплит му припадна на Македонскиот народен театар од Скопје, кој ја прикажа претставата „Дундо Марое“. За Марин Држиќ во „Годината на Марин Држиќ“ не треба многу да се пишува, меѓутоа за претставата која ги собрасите аплаузи, почнувајќи од премиерата на Охридското лето, преку Сплитското лето, гостувањето во Тиват (Црна Гора), па дури и на Дубровничките летни игри, треба да се каже дека го потврдува квалитетот на најквалитетниот македонскиот театар.

Улогата на Дундо Марое му припадна на доајенот на македонскиот театар, Емил Рубен, а се истакнаа и Зоран Иванковски, како Помет, и младата Јелена Јованова како Петруњела.

Посебно внимание на гледачите го привлече и учеството на хрватските артисти, кои ги ангажирале режисерката Драгана Милошевска – Попова, за алтернативно паралелно изведување на улогите на хрватски јазик. Особено беа забележани Бранимир Видиќ, како Помет, и Андреј Дојкиќ, како Попива, а најголеми аплаузи доби младата спличанка Петра Санадер, која се потврди во улогата на Петруњела.

В. Р. Ж.

Словенечкиот квартет „Пела“ во Прилеп

Квартетот „Пела“ од Словенија, кој ги негува македонските и словенечките изворни песни, на 6 август годинава гостуваше во Прилеп, каде се претстави со концерт на плоштадот „Александрија“ и изведе 12 композиции од македонскиот и словенечкиот изворен мелос.

– „Пела“ е своевиден амбасадор на македонската изворна песна, не само во Словенија, туку и во сите земји каде настапуваме во овие четири години колку што постои групата, вели Љубен Димкарски, музичар, предводник на квартетот, кој повеќе од 30 години живее и работи во Љубљана, а по потекло е Прилепчанец.

Покрај Димкарски, во квартетот се и Словенките Метода Постолски Кошир, Мајда Пездирц и Весна Младенова.

„Пела“ има одржано околу 280 самостојни концерти во Словенија, Италија, Хрватска, Србија, Албанија, Македонија, во Англија. Има издадено неколку компакт дискови со македонски и словенечки народни песни.

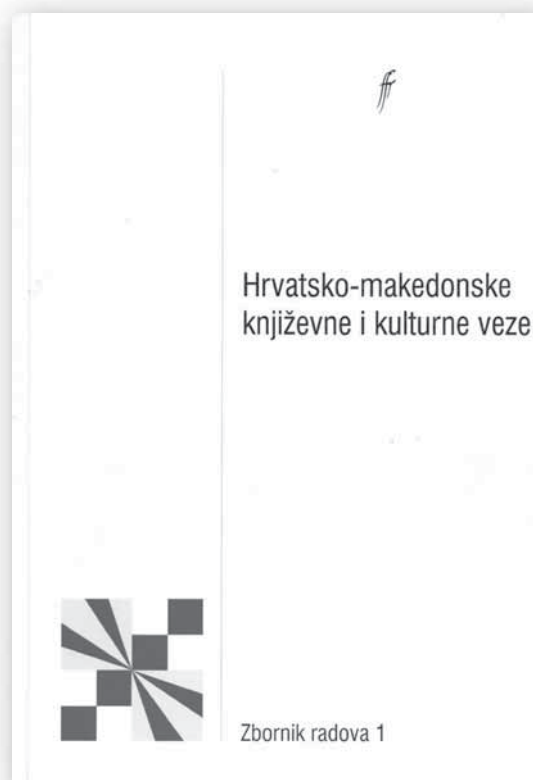
– „Пела“ постои да ги поврзува минатото и иднината. Да ги негуваме традициите на двете земји Македонија и Словенија, да го пренесеме богатиот фолклор што сме го наследиле од нашите предци и со кој се гордееме, објаснува Димкарски.

МИА

Зборник на ХРВАТСКО – МАКЕДОНСКИ ЛИТЕРАТУРНИ И КУЛТУРНИ ВРСКИ

Филозофскиот факултет во Ријека го издаде Зборникот на трудови од меѓународниот научен собир „Хрватско-македонски литературни и културни врски“, а по тој повод во Ријека на 27 и 28 октомври годинава беше одржана културна манифестација, во рамките на меѓународната соработка на Р. Хрватска и Р. Македонија по потпишувањето на универзитетскиот договор. Иницијатори и организатори беа: Одделот за кroatистика на Филозофскиот факултет во Ријека и Институтот за македонска литература при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје.

Уредништвото на „Зборникот“ на чело со проф. д-р Горан Калоѓера и проф. д-р Борислав Павловски во содржината ги наведе научните трудо-

ви од 26 учесници на научниот собир одржан во Ријека. Тематски вовед приложи проф. Калоѓера, со темата „Темелните творби на хрватско-македонските литературни и културни допири“ во која се апострофирани најважните сегменти на хрватско-македонските односи во текот на 19. и 20. век. Понатаму во текстот се пишува за следењето на литературните појави на македонската литература, која на различен начин се интерферира со хрватската. Во трудот особено е следен развитокот на македонистиката, најнапред во Загреб, а потоа во Осиек, Ријека и Задар, што придонесе да се воспостави институционална соработка и подлабоко да се прошират културните односи. Меѓу другото, Калоѓера пишува за Штросмаер, збирката на браќата Миладиновци, Кочо Рацин, Петре Кепески и други, а посебно внимание посветува на студијата за развојот на македонистика во Хрватска.

Во „Зборникот“ се печатени трудовите на научните соработници: Горан Калоѓера, Ѓорѓи Поп-Атанасов, Илија Велев, Инес Срдоц-Конестра, Маја Јакимовска-Тошиќ, Саша Лајшиќ, Ана Мартиноска, Естела Банов-Депопе, Ненси Чаргоња, Валентина Миронска-Христовска, Васил Тоциновски, Дарко Гашпаровиќ, Бранка Калоѓера, Наташа Аврамовска, Мишел Павловски, Александар Прокопиев, Сањин Сорел, Јасмина Мојсиева-Гу-

шева, Давор Пискач, Сања Тадиќ-Шокац, Африм Раџеџи, Данијела Бачиќ-Карковиќ, Јосип Лисац, Лилјана Макаријоска, Лорета Георгиевска-Јаковлева и Борјана Прошев-Оливер.

В. Настески

ЕТНО ФЕСТИВАЛ „ЈАБУКА '08“

Овогодишниот тродневен Етно фестивал „Јабуска '08“ во организација на Етно здружението „Јабуска“ од Риека, а во соорганизација на Град Риека, општините Омишаљ, Бакар, Њивице, како и неколку туристички организации, се одржа од 12 до 14 јули во три града: Риека, Бакар и Омишаљ. Првата берба на јаболките се одржа на Трсатската градина во Риека и беше успешна.

На Фестивалот оваа година настапија повеќе учесници: етно групата од Истра „Хистриарт“, неколку КУД-а од околните места на Риека – Прапутњак, Крижишќе, Красица, но и од Италија и Македонија. Учесниците вечерта дојдоа на своето, на луѓето желни за етно изрази им понудија секој на својствен начин своја програма, за кој беа наградувани со громогласни аплаузи. Вечерта беше исплетена со мелоси од Хрватска, Италија и нешто од подалеку – од Македонија, кои во своите настапи беа базирани на традиционалните музички изрази од подрачјето од каде доаѓаат.

Имаше за секој по нешто: оние кои сакаат нежна музика беа наградени од северозападниот дел на Хрватска во изведба на Дуња Кнеб и Николина Ромиќ, оние кои сакаат авангардна етно музика беа почестени со изведбите на групата С.о.М., а поклониците на ромскиот мелос, (ама не само

нив) ги развеселија виртуозите „Кочани оркестар“ под водство на браќата Салиеви.

На Етно фестивалот како посебен гостин беше поканета фолклорната група „Илинденки“. Во соработка со организаторот на Фестивалот, Аллен Полиќ, како и на минатогодишната смотра, заедно со „Илинденките“ ја отпеаја песната „Јовано, Јованке“ на македонско-чакавски „штих“. Но, овојпат играа и пееја во придружба на виртуозниот „Кочани оркестар“, што беше вистинско изненадување за публиката. Настапот беше извонреден, а публиката ги награди со долг аплауз. Вечерта беше забавна, распеана со различни звуци и мелоси, а особено се истакна групата „Хистриарт“, позната како организатор и изведувач на разновидна музика.

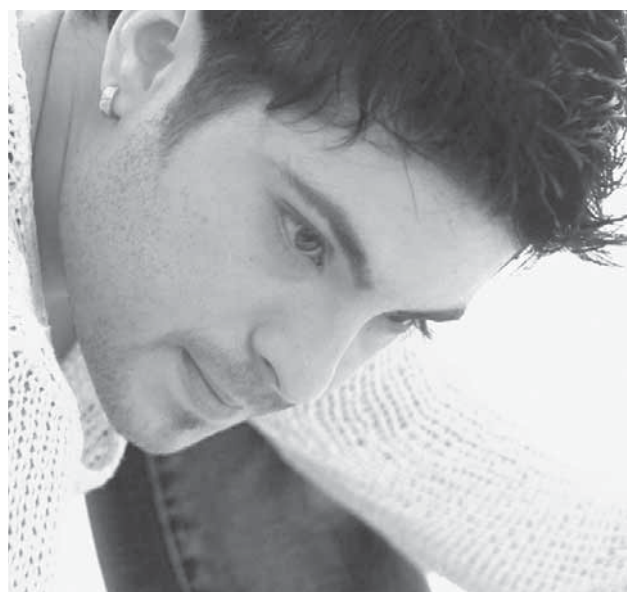
Сé на сé, на крајот на вечерта водителот на Фестивалот рече: „Вечерва сметам дека беше одлична. Ние како организатори сме задоволни, но забележав дека и вие бевте задоволни. Вие, еве, го почувствувајте првиот гриз на јаболкото и рековте „мммм... многу убаво“.

В. Настески

Хуманитарен музички мега спектакл за Тоше на Градскиот стадион

Петти октомври треба да стане ден на хуманост и музиката – е пораката што ја пренесе големиот хуманитарен меѓународен концерт на словен „Те сакаме сите Тоше“.

Во чест на македонската музичка икона Тоше Проески, кој го загуби животот минатата година на 16 октомври во сообраќајна несреќа во Хрватска,

Актуелности

ска, вечерта на Градскиот стадион во Скопје настапија 20 музичари од девет земји од Балканот, а беше поставена и 40-метарска бина со лед екрани и друга техника од близу 60 тони.

Покровител на концертот беше Владата на Република Македонија и Министерството за култура, а организатор, Меѓународната фондација „Тоше Проески – Крушево“. Министерката за култура Елизабета Канчевска-Милеска истакна дека амбасадорот на добрата волја на УНИЦЕФ, денес постхумно почесен граѓанин на Македонија, Тоше Проески, со своето постоење остави длабоки траги во културното живеење не само во Македонија туку и пошироко, постигна незапаметено голема афирмација на македонската музичка култура и постави пример за хуманост, човечност и високи морални и уметнички квалитети.

– Пред една година на денешен ден од стадионот во Скопје, момчето како Диоген со фенерот на музиката ја бараше хуманоста во луѓето. Едноставно посака да нè види побројни на својот следен концерт. Исполнувајќи го неговиот аманет оваа година ќе бидеме во поголем број за скромно да му благодариме на Тоше за неговите несебични заложби да не направи горди на своето минато, но одлучни за својата иднина, рече Канчевска-Милеска.

Таа истакна дека овој концерт кој треба да стане традиционален е на иницијатива на премиерот Никола Груевски и е само дел од иницијативите на Владата во чест на Тоше почнувајќи од печатењето поштенска марка, проектот за подигање на меморијален споменик, изградба на патот до манастирот „Свето Преображение“ и изградба на спомен-куќата во Крушево.

Со овој концерт почнуваат и активностите на Меѓународната фондација „Тоше Проески“, која ќе се грижи за ликот и делото на Тоше. Извршниот директор на Фондацијата, Андреј Николовски, истакна дека на сите учесници на концертот ќе им биде доделена специјална статуетка која ја симболизира хуманоста и ќе им се врачува на сите оние кои ќе бидат дел од хуманитарните активности што ќе следат.

На концертот допатува и Енди Рајт, музичкиот продуцент на Тоше за неговиот албум на англиски јазик, кој ја најави неговата промоција за 25 јануари – роденденот на македонската поп икона. Како што истакна неговата менаџерка, Љиљана Петровиќ, тоа беше една од неговите желби. Со промо-

цијата на 15-от по ред албум на Тоше во јануари следната година ќе биде исполнета уште една негова желба – да ја промовира Македонија пошироко во светот.

На концертот настапија пејачи и групи од Македонија и од странство меѓу кои: Калиопи, Симон Трпчески, Аки Рахимовски, Адријан Гаџа, Синтезис, Биља Крстиќ, Марија Шестиќ, Бојан Маровиќ, Гоџа Тржан, Тони Цетински, Нина Бадриќ, Жељко Самарџиќ, Руслана од Украина, оркестарот на Македонската опера и балет под диригентство на Саша Николовски-Ѓумар, како и бендот на Тоше.

Музичкиот спектакл директно го пренесуваа над 20 земји.

МИА

Една убава вест

Во сите овие наши информации за активностите на друштвата на Заедницата на Македонци-

те во Р. Хрватска, оваа е еден голем бисер. Имено, протоереј Кирко Велински и неговата сопруга Деспина на 15 август 2008 го добија синот Матеј. Додека ја пишувам оваа информација нашето бебе веќе наполни два месеца, добро напредува и, се надеваме, по неколку години ќе биде благотворен член на Заедницата, нашите друштва и Македонската православна црква.

Нека им е жив и здрав уште сто години!

М. А. В.

Заврши 47. меѓународен поетски фестивал во Струга

Со упатување на пораката дека поезијата го споврзува светот и со традиционалното поетско читање „Мостови“, на 25 август годинава завршија 47. Струшки вечери на поезијата.

На лауреатот, албанскиот поет Фатос Арапи, му беше врачен Златниот венец на поезијата, додека наградата на УНЕСКО за млад поет ја доби хрватската поетеса Антонија Новаковиќ.

Ристо Лазаров за стихозбирката „Среде“ ја доби награда „Браќа Миладиновци“, додека наградата „Иселеничка грамота“ му беше врачена на Виктор Шекеровски од струшкото село Радожда.

Поетите-гости потоа учествуваа на манифестацијата „Поезија на пат“ и посетија и други градови во Македонија. Во Друштвото на писателите на Македонија, поетот Арапи ќе биде прогласен за почесен член на писателската асоцијација.

На годинешните Струшки вечери на поезијата учествуваа 50 домашни и 70 странски поети од 45 земји во светот.

МИА

Два концерта на гудачкиот квартет „Еквилибриум“ во Хрватска

Скопје, 8 август – Македонскиот гудачки квартет „Еквилибриум“ на 11 и 12 август годинава настапија во Дубровник и Макарска, во Р. Хрватска.

Квартетот го сочинуваат Јане Бакевски – прва виолина, Фросина Богдановска – втора виолина, Александар Стојчевски – виола и Александар Котевски – виолончело.

На концертот како гости настапија и Тања Симиќ-Љуериос, сопран од Берлин, и Матија Новаковиќ, фагот од Хрватска. На програмата беа дела од Шостакович, Шуплевски, Хендл, Веберн и Бах.

МИА

Македонија го призна Косово

Владата на Република Македонија на 9-ти октомври донесе одлука за признавање на Косово. Одлуката е донесена во координација со Владата на Црна Гора, која претходно соопшти дека го признава Косово како независна држава.

Во заедничката изјава на двете влади беше истакнато дека одлуката за признавање на Косово од страна на Македонија, како земја со кандидатски статус за членство во ЕУ, и Црна Гора, како земја-потенцијален кандидат за членство во ЕУ, е резултат на исцрпна политичка проценка.

Македонија и Црна Гора, се вели во изјавата, конзистентно го поддржуваа процесот на преговорите меѓу Белград и Приштина, а планот на специјалниот пратеник на Генералниот секретар на ОН за решавање на статусот на Косово го сметаа за добра основа за изнаоѓање решение, кое ќе придонесе за трајна стабилност и за нови европски и евроатлански перспективи на регионот. Прокламирањето на независноста на Косово уследи по пропаѓањето на сите напори на меѓународната заедница, преговорите меѓу Белград и Приштина да резултираат со решение за статусот на Косово.

МИА

Ден на независноста на Р. Македонија

СПЛИТ

Советот на МНМ за Град Сплит, жупанискиот претставник за Сплитско-далматинската жупанија, Владимир Апостолски, МКД „Македонија“ и МПЦО „Св. Наум Охридски“ од Сплит како и секоја година, и оваа го организираа одбележувањето на 8 септември – Денот на независноста на Република Македонија. Свеченоста по повод овој значаен датум се одржа на 6 септември во просториите на Европскиот Дом во Сплит.

По воведниот збор и поздрав до ценетите гости, меѓу кои беше и заменикот на градоначалникот на Град Сплит, Јозо Балиќ, хорот на МКД „Македонија“ изведе пригодна музичка програма. Обраќајќи им се на присутните, Ба-

лиќ, како потврден пријател на македонското национално малцинство во СДЖ, ги нагласи традиционално добрите односи помеѓу Р. Хрватска и Р. Македонија и вети дека ќе стори сè што е во негова и во можноста на Град Сплит, МКД „Македонија“ што побрзо да добие соодветен простор за својата работа, при што доби громогласен аплауз.

Значењето на овој датум во новата историја на македонскиот народ го појасни жупанискиот претставник за Сплитско-далматинската жупанија, Владимир Апостолски, а чествувањето продолжи со пригодна закуска, збогатена со македонски специјалитети и вина.

В. Р. Жгањер

РИЕКА:

ПРОСЛАВА НА 8 СЕПТЕМВРИ
ВО МАКЕДОНИЈА

И во Риека на 6 септември годинава беше одбележан Денот на независноста на Р. Македонија – 8 СЕПТЕМВРИ, при што во просториите на Македонскиот клуб во Риека присуствуваа бројни членови од македонското малцинство, но и неколку гости и пријатели, кои заедно со нас дојдоа да го прослават и одбележат овој наш голем празник.

За оваа прослава да добие заслужена важност, на присутните со неколку зборови им се обрати Илија Христовулов, водител на Канцеларијата на македонското малцинство во Риека. Во своето обраќање тој даде кус пресек за значењето на 8 септември, уште еден голем Ден за нас Македонците во Македонија, но и насекаде каде не́ има, за секогаш да живее Македонија. Исто така, на присутните им го честита празникот и претставникот на МНМ за ПГЖ, проф. Левко Цветковски.

Скромно, но за сите еднакво, беше организирана понуда со пијалок и слатки, но повеќе од тоа беше очекуван музичкиот дел од прославата, на која Маријан Митев со својата армоника до доцна во ноќта ги забавуваше присутните. Програмата беше надополнета со настапот на фолклорната секција „Илинденки“, кои по настапот се вклопија заедно со присутните играјќи и веселејќи се до доцните вечерни часови.

В. Настески

Осми септември 1991 година заедно со двата Илиндена претставуваат три датуми во историјата на македонскиот народ и на граѓаните на Република Македонија, кои се тесно поврзани со вековните стремежи, борби и сонувања за самостојна држава, истакна претседателот на македонското Собрание, Трајко Вељаноски, во обраќањето на приемот што по повод Денот на независноста го приреди во Кристалната сала на Парламентот.

– Ако првиот Илинден во 1903 година ги навести тие државотворни стремежи и определби, ако на вториот Илинден во 1944 година беа поставени темелите на таа државотворност, на 8 септември 1991 година овие стремежи и сонувања се заокружија со прогласувањето на резултатите од референдумот кога над 95 насто од граѓаните се определија за самостојна и суверена Република Македонија, рече Вељаноски пред гостите на приемот, меѓу кои беа и претседателот на државата, Бранко Црвенковски, премиерот Никола Груевски, пратеници, министри, претставници на дипломатскиот кор, на верските заедници...

Седумнаесет години по осомостојувањето, посочи претседателот на Собранието, со гордост може да се каже дека Република Македонија е суверен и самостоен меѓународен субјект, член на сите меѓународни организации.

– Направени се коренити реформи во сите сфери. Повторно е вратена приватната сопственост и пазарната економија, воведен е правен поредок кој се темели врз човековите права и слободи и принципите на политичкиот плурализам како основа на демократијата и е создадено солидно цивилно општество кое се темели врз граѓанинот и неговиот интерес, рече притоа Вељаноски. Ако стремежите и определбите во минатиот век беа државотворност и самостојност, во 21 век, како што нагласи, тоа се политичките, историските и културните вредности на кои Македонија секогаш им припаѓала, а тоа е Европа, односно членство во Европската унија и НАТО.

МИА

Miroslav Rus Tražili smo jedan drugog

Umjesto obilježavanja godišnjice tragične smrti Toše Proeskog, ostvarili smo ekskluzivni razgovor s njegovim skladateljem, producentom i vlasnikom izdavačke kuće „Hit records”, Miroslavom Rusom

Kako je došlo do Vaše suradnje s Tošom Proeskim?

Poslije svega i sâm sam dugo razmišljao o tome i da ne ponavljam reći ću vam samo da mi se danas čini kao da smo tražili jedan drugoga zbog nekih pjesama i zbog prijateljstva. Od prvog našeg susreta znali smo da je to početak jedne suradnje koja će radovati obojicu, ali nažalost nismo znali da je to bio i početak i kraj.

Vi ste stvorili pjesmu „Igra bez granica”, na koju, sada, poslije tragičnog gubitka Toše Proeskog, plaču i Makedonci i Hrvati. Koji je bio taj Vaš poriv za ovu prekrasnu melodiju, koja će, ako mogu reći sa svojim skromnim glazbenim obrazovanjem, postati evergreen?

„Igra bez granica” je iskrena i duboka pjesma, i kao što sam već jednom rekao, s dna mog života, koju je tako jako i upečatljivo mogao

otpjevati jedino pjevač profila Toše Proeskog. Na moje veliko zadovoljstvo, jer ta mi pjesma puno znači, baš on je to uradio.

Na dodjeli prestižne nagrade PORIN gdje ste dobili najvišu nagradu za glazbenika u Hrvatskoj, glasno ste komentirali nekompetentnost njegovog žirija i odjenuli šal s makedonskom zastavom. Zašto?

Zato što me umorila ksenofobičnost pomicana zavišću nekih manje talentiranih ljudi koji nisu mogli oprostiti Toši njegov Božji dar, njegov glas!

Dana 16. listopada biti će obljetnica tragične smrti Toše Proeskog. Kako ćete Vi to obilježiti?

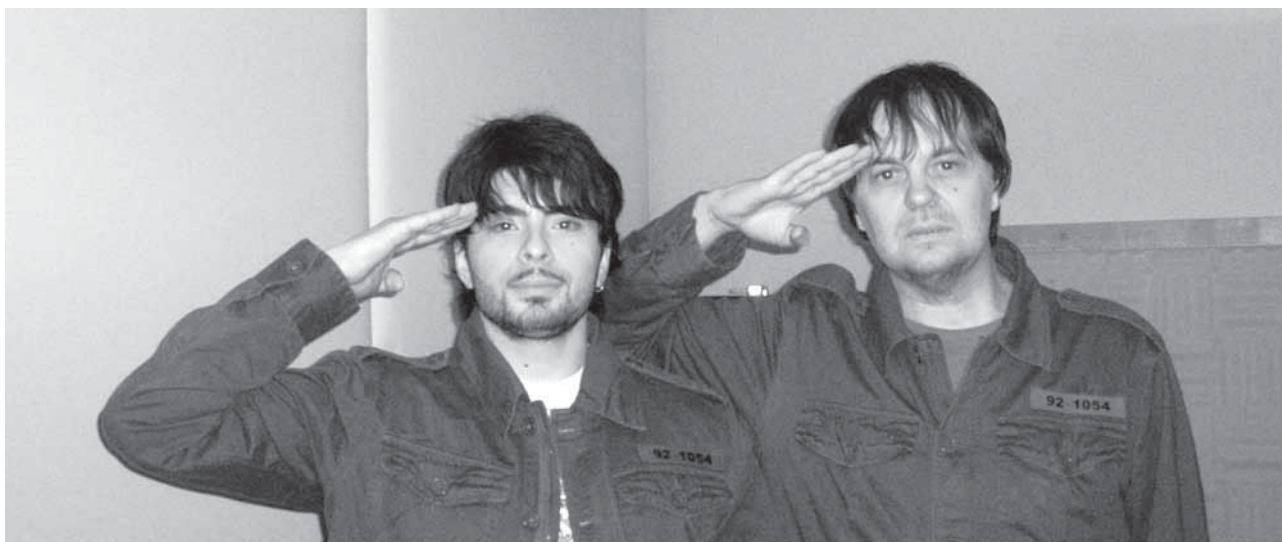
Tiho, kako i priliči, sjetit ću se moga prijatelja, otići u Makedonsku pravoslavnu crkvu, pomoliti se, zapaliti svijeću i poželjati mu vječni mir. Srećom, u toj crkvi imam i dragog prijatelja, koga mi je ostavio Toše da mi bude lakše, protojereja Kirka Velinskog.

U jednim makedonskim novinama izjavili ste da i pored nepravde na „Porinu”, kad bi Toše bio živ samo bi izjavio: „Ruše, prosti im”. Je li on uistinu bio anđeo glazbe i predivan dečko?

Da, on je uistinu bio predivan čovjek, praktan vjerom i ljudskom dobrotom, neobično zreo za svoje godine opterećene slavom koju je nosio. Jedan je bio Toše.

Čitatelje našega časopisa „Makedonski glas” jako bi interesiralo koji su sada Vaši angažmani?

Nakon duge stvaralačke pauze koja mi se dogodila nakon svega što nam se dogodilo, počeo sam ponovo snimati neke nove pjesme, tako da sam ovih dana uradio dvije i poznatom hrvatskom pjevaču Tonyju Cetinskom. Ono što će vjerujem zanimati i vaše čitatelje, završio sam i posljednju pjesmu koju smo Toše i ja snimili za neki njegov budući album, koga nažalost neće biti, a koju ću kada se dogovorim s roditeljima Toše Proeskog, pustiti da je svi čuju. Pjesma se zove „Još uvijek sanjam da smo zajedno”.

Tko je Miroslav Rus privatno?

Iskreno, to bih i ja volio znati s obzirom da u ova surova vremena privatnost gotovo da i ne

postoji. Ipak, nadam se da se negdje u meni još uvijek nalazi jedan dječak iz mog djetinjstva.

Razgovarala:
Marina Apostolovska – Vujaklija

I poslije Toše opet Toše

Živka Zanki majka je dva odrasla sina, 33-godišnjeg Nenada koji živi i radi u SAD-u i 21-godišnjeg studenta Luke, diplomiranog pravnika, zaposlenika Poglavarstva grada Splita. Nakon ovih karakteristika vjerojatno će se mnogi pitati kako je ona povezana s Tošom Proeskim. Isto je interesiralo i nas i našli smo se s njom u jednom splitskom kafiću gdje nas je naravno dočekala pjesma svima nam omiljenog Toše.

Gđo. Zanki, mi Vas poznajemo kao veliku obožavateljicu Toše Proeskog. Kako se rodila ta ljubav prema njemu?

Za Tošu sam prvi put čula i vidjela ga 2004. godine na Eurosongu i nakon podrobnijeg informiranja otkrila sam da se radi o jednoj izuzetno kvalitetnoj mladoj osobi s dušom, tako da me je u principu u tom momentu više privukao kao osoba nego kao pjevač. Počela sam malo podrobnije pratiti njegovu karijeru, njegov humanitarni rad, za koji je dobio nagradu „Majka Tereza” i postao regionalni ambasador UNICEF-a. Posebno me fascinirala njegova promocija Makedonije i počela sam se interesirati i za njegovu glazbu.

Jeste li imali priliku da se osobno upoznate s Tošom?

Na moju veliku žalost, ne. Moj jedini direktan kontakt s Tošom je bio kontakt e-mailom, kada sam mu na osobnu adresu poslala poruku, pozdrav, objasnila tko sam i što sam, da nisam zalučena tinejdžerka nego ozbiljna žena koja prati njegov rad i da ga smatram fascinantnom osobom s velikim ljudskim kvalitetama. Čestitala sam mu na tome i naravno, interesiralo me je kada ima sljedeći koncert u Splitu i možemo li se tada upoznati. Toše mi je odgovorio nedugo nakon toga i zahvalio na čestitkama, pa rekao kada dolazi u Split i da će se rado upoznati sa mnom. Nažalost ja iz privatnih razloga nisam mogla otići na taj koncert.

Dan 16.10.2007. je tužan dan za sve nas. Kako ste vi reagirali na vijest o pogibiji?

Kada su mi kolege na poslu propćili vijest, rekla sam da su to stvari s kojima se nije šaliti, ali nakon potvrde njihovih riječi u medijima ostala sam šokirana, u nevjerici kao i mnogi, zar je to moguće. Zatim, naravno, velika tuga.

Jesu li Vaša obitelj i prijatelji s odobravanjem gledali na taj Vaš interes za Tošu?

U mom domu se skoro uvijek slušala i sluša njegova glazba, tako da mi je mlađi sin znao reći da sam pretjerala s tim, ali njegova tuga povodom Tošine pogibije pokazala mi je da mu taj moj interes za Tošu i nije toliko teško pao. No, sretna sam što danas veliku pažnju posvećuje Toši, rado gleda njegove spotove i što me posebno oduševljava, pjevuši njegove pjesme čak i na makedonskom. Kod prijatelja i radnih kolega izazvala sam čuđenje zbog interesa za Tošu, nije bilo baš uvijek razumijevanja, ali nakon njegove smrti dio njih je promijenio mišljenje.

Postoji li u Splitu neki registrirani klub obožavatelja Toše Proeskog?

Ne. Postoji druženje njegovih fanova koji su se spontano povezali preko medija, znači raznih foruma, a konačno smo se svi upoznali nakon pogibije. Prvi naš susret bio je 16.11.2007. i od tada se sastajemo svakog 16. u mjesecu. Općenito, svi fanovi kontaktiraju putem internet foruma koji su započeli u Sarajevu i sada ima članova u svim zemljama bivše Jugoslavije. Što se tiče nas iz Splita, na jednom od redovitih sastanaka došli smo na ideju da organiziramo misu zadušnicu i ljubaznošću svećenika crkve Sv. Petra, koji, kad su čuli za koga to radimo, rado su dali svoj pristanak i misa je održana na Tošin rođendan ove godine.

Forum inače organizira odlaske u Makedoniju; na Božić prošle godine organizirano je prikupljanje igračaka za Dom za nezbrinutu djecu u Skopju kojeg je Toše često obilazio, zatim smo se organizirali i pomogli Domu za nezbrinutu djecu u Tuzli u vidu prikupljanja hrane, odjeće, higijenskih potrepština i slično. Također smo inicijatori ideje da Oprah show napravi jednu emisiju posvećenu Toši. Obzirom da su članovi foruma i Makedonci, na forumu je njihovom inicijativom napravljen i tečaj makedonskog jezika.

Osim pjesme, zašto je Toše još značajan u Vašem životu?

Zahvaljujući Toši upoznala sam puno prekrasnih ljudi, moglo bi se reći da nas je on spojio. Često idem u Makedoniju, ove godine sam bila tri puta, a moram reći da sam tamo doživjela gostoprimstvo i druželjubivost kao nigdje dosada.

Postoji li neka Tošina pjesma koja vam je posebno draga?

Sve su mi najdraže. Uglavnom slušam njegove pjesme na makedonskom. Inspirirana pjesmama „Tajno moja” i „Zvijezdo sjevernice” napisala sam esej.

V. R. Ž.

ЦЕЛА НЕДЕЛА МАКЕДОНСКИ ПЕСНИ И ОРА

Целонеделната турнеја на момчињата и чупињата од Битола во Истра, сигурни сме, долго ќе ја паметат и тие и ние, нивните гледачи

Со својата турнеја во Пула и Истра, Културно-уметничкото друштво “Битола” од Битола, на најубав начин го одбележа 8 септември, Денот на независноста на Македонија. Како вовед во најавата на нивните настапи, што ги имаа младите Битолчани и Битолчанки, предводени од директорот на Фолклорниот ансамбл “Битола” од Битола, беше истакнато дека оваа нивна турнеја ја поддржаа директорот на РЕЦ “Новаци”, претседателот на Сојузот на енергетичарите на Македонија, инж. Боро Рутевски, а во организација на МКД “Кочо Рацин” и Советот на МНМ за Град Пула, со непосредна иницијатива на претставникот на МНМ во Истарска жупанија, инж. Тодор Брдарски.

Нивниот автобус пристигна во Пула од Битола со 15 девојки и 23 момчиња, играорци и пејачи, со инструментален состав од седум музичари, свирачи на класични и народни инструменти и пет членови на стручниот тим. Следниот ден беше одржан прием на битолските гости кај градоначалникот на Пула, Борис Милетиќ, додека стопанствениците предводени од Боро Рутевски во координација на Тодор Брдарски имаа средба со пулските и истарските бизнисмени, предводени од советникот за стопанство на Истарска жупанија, м-р Младен Ференчиќ. Таа вечер Фолклорниот ансамбл “Битола” настапи во Медулинскиот хотел “Белведер” и беше награден со овации од бројните гости и останатите љубители на фолклорот.

Наредниот ден ансамблот “Битола” настапи во кампот “Валалта” во Ровињ, каде исто така им приредија волшебна ноќ на околу три илјади туристи и граѓани на овој туристички град, носител на “Синиот цвет на туризмот”. На 12 септември, кога живата на термометрите досегаше 32 степени во лад, на градскиот плоштад “Форум” пред Градската палата и градоначалникот Милетиќ, девојките и момците, облечени во оригинални народни носии од повардарието, предизвикаа восхит и овации. Најавувајќи го овој настап, директорот Рутевски го истакна значењето на фолклорот како облик на соработка, придонес кон мирот во светот, во времињата оптоварени со војна, глад, страдања, тероризам, насилство, криминал, дрога, трговија со луѓе, неморал и други светски проблеми, затоа што каде се игра и пее – пороци нема. Пулскиот градоначалник Милетиќ, кој настапот го следеше во непосредна близина на гостите од Македонија, ни даде прилика да го прашаеме за впечатоците од настапот на Битолчаните, при што ни рече: - Ова не е само гледање и слушање, тоа е комплетно доживување на еден ретко виден спектакл и се надевам, доколку не ме спречат со работата, вечерва да сум со вас во “Хоризонт”. А така се вика ресторанот каде таа вечер, на 12 септември, настапи ансамблот со својот репертоар ора од повардарието, Западна и Егејска Македонија и преспанското крајбрежје, со народни, староградски песни и евергрини. Во големата сала, по интонирањето на хрватската и македонската химна, гостите, претставниците на Градот, Жупанијата, македонските и домашните стопанственици, претставниците на националните малцинства на Град Пула, гостите од МКД

“Илинден”, Советот на МНМ и МПЦО “Св. цар Константин и царица Елена” од Риека, како и домаќините, МКД “Кочо Рацин”, Советот на МНМ за Град Пула и МПЦО “Св. Јоаким Осоговски”, ги поздравиле претставникот на МНМ во Истарска жупанија, Тодор Брдарски, а од страна на Советот на МНМ за Град Пула, Мирјана Дика Дужман. Во името на гостите од Риека, Михаило Давчевски зборуваше за традиционалната соработка на Пула и Риека во сите културни настани и манифестации, а за значењето на 8 септември зборуваше Кирил Талески. Потоа, настапи КУД “Косирик” од Тињан, а подоцна и гостите од Р. Македонија.

По настапот, Рутевски го претстави битолскиот академски ансамбл, па рече дека број на над 600 членови, распоредени во три возрастни групи, кои располагаат со над 200 комплети оригинални народни носии и цело богатство реквизити (стомни, бастуни, крлаци, килими, урки, вретена и друго) од некогашниот живот во селата и градовите на Македонија. Во куси црти го истакна многу успешниот пат на ансамблот од формирањето во 1994 со многу меѓународни настапи. Сите оваа ноќ ги изразува настапот на битолските академици, бурно поздравувани и повикувани на “бис”. За членовите на ансамблот и другите гости од Битола, во раните утрински часови на дождливата студена сабота немаше починок.

Следниот ден беше остварен приемот кај градоначалникот на Пазин, Невен Риманиќ, средба со пазинските и истарските бизнисмени, настап во Спомен-домот во Пазин на прославата на Денот на плебисцитот за отцепувањето на Истра со островите од тогашната фашистичка Италија и припојување кон матичната земја Хрватска. Ни оваа вечер македонските фолклористи никогаш не го оставија рамнодушен, па повторно со аплаузи и овации беа повикувани на “бис”. Турнејата на КУД “Битола” продолжи во Ровињ, а следниот ден во Пореч.

И така, цела една недела траеше турнејата на момчињата и чупињата од Битола во Истра, која, сигурни сме, долго ќе се памети.

Ратко Димовски

Дубравко Наумов, академски сликар Белиот таван крие во себе многу бои и идеи

Дубравко Наумов е млад човек, но зад себе има плодна артистичка кариера на сликар. По татко Македонец, по мајка Хрват, кој сега живее и работи во Канада. По неговите успешни претставувања пред париската и бриселската ликовна публика, а во очекување на неговата изложба во Хрватска, специјално за „Македонски глас“ ни ги открива своите сликарски пориви, принцези и интими

Кога го направивте својот прв цртеж?

Искрено, се обидував два дена да одговорам директно и романтичарски на ова прашање, да се присетам на некое мое прво творештво, но, безуспешно. Тоа е исто како да прашате кога сум ја испил првата чаша вода. Се сеќавам дека, како и сите деца, сакав да цртам и таа страст продолжи да живее, ненаметливо, како дел од мене. Знам само едно – дека бел лист хартија не може да остане бел во моја близина подолго од неколку секунди. Ако немам молив да го исцртам, ќе го извиткам и ќе направам нешто од него.

Каде го оформивте своето образование?

Постепено, негувајќи го талентот во мене и следејќи ја сопствената желба, прво го завршив средното училиште за применета уметност „Лазар Личеноски“ во Скопје, за потоа да продолжам на Скопскиот факултет за ликовни уметности при универзитетот „Кирил и Методиј“, каде дипломирав на сликарскиот отсек, во класата на проф. Родољуб Анастасов. По моето доаѓање во Канада го проширих образованието на полето на дизајнот на „Ontario College of Art&Design (OCAD)“, каде дипломирав на секторот Advertising Design пред неколку години.

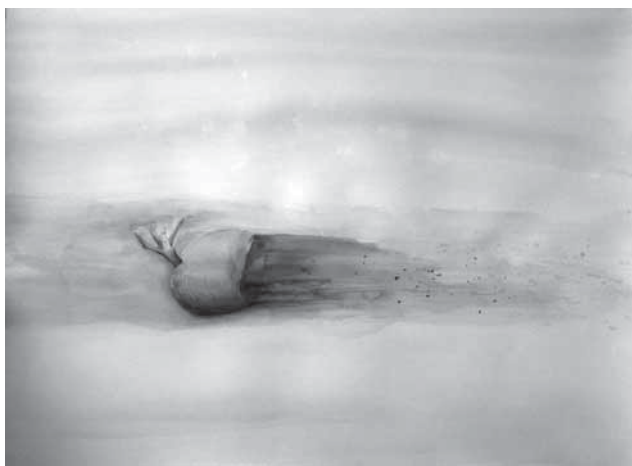
Како дојде до тоа денес да живеете и работите во Канада?

Моето заминување од Македонија се случуваше етапно и спонтано. Распаѓањето на Југославија ме затекна и зароби во еден мал простор, без мож-

ност за движење вон новосоздадените граници. Таа физичка отцепеност од Европа, опструирана со визи и гарантни писма, постепено ми создаваше сè поголемо чувство на ментална клаустрофобија која морав да ја надминам со некаков скок во далечина. Канада е една од малубројните западни држави која што е расположена и има потреба од новодоселеници. И, за разлика од најблискиот сосед САД, е многу поразлична, пососоцијална и поповолна за живот. Особено Торонто, град каде интернационалниот карактер на секојдневната комуникација е изразен до максимум и секој втор човек е далеку од својот дом, а се чувствува како дома. Често се шегувам дека ме потсетува на некаква физички реална Facebook локација.

Виолета Елизабета Крстиќ, куратор и организатор на изложбата, напиша: „ПРИНЦЕЗИТЕ НА ДУБРАВКО НАУМОВ МЕЃУ МЕТАФИЗИЧКОТО И СИМБОЛИЧНОТО“ трансформирани и сублимирани, во најновиот творечки циклус, под наслов „Збогум Инфинитив“, ги доживуваме како симултано-мултиплицирани инсерции кои лебдат некаде меѓу сонот и појавната, виртуелна стварност, со звучни акценти на симболиката на бојата и формата и пред сè, со инвентивна и богата имагинација“. Кои се ПРИНЦЕЗИТЕ на Д. Наумов?

Опусот со принцезите започна пред околу една деценија. Предусловени од својата општествена функција, принцезите во моите први репрезентации ја рефлектираа својата судбина затворени, изолирани и пасивни, како рефлексивна во огледало

(изложба „Инфинитив”1998). Во подоцнежните проекти тие се сокриени некаде зад ѕидовите на нивната недопирлива реалност, во кутии, каде со помош на лупи и инсталирани шпионки можеа да се видат фрагменти од нивното битисување („Инфинитивот има едно лице”, 1999). Во понатамошната генеза, принцезите се претставени како кукли-објекти кои ротираат во место, секоја во својата златно обоена кутија што висат во просторот. Овде, повторно преку оптички помагала, може да се забележи една динамика, движење, кое претставува револт и реакција на херметичкиот, блазиран и изолиран свет и живот по однапред зададен протокол (изложба „Идиомии”). Последниот проект „Збогум Инфинитив” претставува конечно ослободување од инфинитивната состојба, каде принцезите за првпат ја насочуваат својата енергија онаму каде што тие наумиле. Во некоја преносна смисла, принцезите се во тесна конотација со веќе спомнатиот вакум и фрустрација од неможност на уметникот да излезе од рамките на новосозданиот животен протокол на нови тесни државни граници. Мислам дека веќе некаде ги објаснив моите принцези како колективен автопортрет на уметникот – рефлексивна на фрустрацијата на уметникот растргнат помеѓу суровата реалност и неговиот внатрешен свет.

Што за Вас значеше презентацијата на Вашите дела во Париз и Брисел?

Искрено, овие мои претставувања пред разновидната европска публика, што се одсва во голем број, особено пред Паришката којашто е бомбардирана со изложби од целиот свет, ми отвори сосема нов универзум на размислување и поттик за нови идеи и проекти. За еден уметник најважно е неговото творештво да биде презентирани, да комуницира со јавноста. Моите дела беа само дел од напорот за да овој проект излезе од рамките на моето ателје. Истиот бараше огромни напори од повеќе извори, како што е Здружението на Хрватите во Р. Македонија и големата поддршка и разбирање од Министерството за култура и Министерството за надворешни работи на Р. Македонија, како и на Македонските дипломатски претставништва во

Париз и Брисел. На сите посебно им се заблагодарувам.

Кога можеме да ја очекуваме Вашата изложба и презентација во Загреб?

Изложбата „Збогум Инфинитив” помина долг пат. Од Париз и Брисел, изложбата беше презентирани на манифестацијата „Скопско лето” и подоцна, како дел од фестивалот „Охридско лето”. Првичниот план за нејзиното претставување пред загребската публика беше планирано за крајот на оваа година, но од технички причини истото е одложено за почетокот на следната година. Датумот сè уште не е утврден, но најверојатно тоа ќе биде на пролет 2009.

Кој е приватно Дубравко Наумов?

Можеби е подобро на ова прашање да ви одговорат моите пријатели или некој од семејството. Јас мислам дека сум сосема ист токму затоа што мојата работа не наложува никаков код на облекување како носење костум и вратоврска, ниту поинаков код на однесување. Едноставно, јас сум контраверзен и некогаш премногу аналитичен и критичен до самодеструктивност, а понекогаш сум преполн со разбирање кон целиот свет и сите мои недостатоци. Она што е типично за мене е дека сум секогаш брутално искрен, дури и кога се обидувам да бидам љубезен.

Што правите во слободното време? Што најмногу Ве преокупира освен создавањето на Вашите уметнички дела?

Мојата работа е моето време. Слободното време веројатно е кога спијам. Гледам многу филмови. Ме интересираат слики во движење, композициите на кадарите, визуелно раскажана приказна, емоција. Се дружам исклучиво со луѓе кои ги сакам, почитувам и уживам во нивното друштво. Читам само кога сум расположен, а понекогаш седам и гледам во таван, па да ме видите од некаде ќе помислите дека нешто не е во ред со мене. Но, белиот таван крие во себе многу бои и идеи. Треба само да ги извлечете од него. И така, додека водата за кафе на шпоретот одамна ви испарила од џезвето (имам уништено најмалку пет), вие екстрахирате вредности од белата таваница.

Марина Апостоловска – Вујаклија

НАСТАВА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

ПРВИТЕ БУКВИ

*Летото ни помина,
учењето ни следи.
Во клупите седнати,
секој збор го слушаме.*

*Целата возбудена
како ластовичка,
далеку на југ,
срцето ме влече.*

*Внимателно слушам,
секој еден збор,
нашава професорка,
што ќе ни го рече.*

*Македонски јазик
мајка ми ме учеше
Нешто запаметила,
но одамна беше.*

*Затоа ми вели
Ленче, ќерко мила:
“Македонски имавте,
што си научила?”*

*Азбуката ја учевме,
сите букви редум,
за писмо да напишам,
на бабата и дедо.*

*Така ќе им напишам:
“Ленче, вашата внука
далеку од роден кат,
си учи азбука.”*

Ратко Димовски

САКАМ ДА УЧАМ МАКЕДОНСКИ

Во таа септемвриска ноќ во просториите на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска гордо влезе една млада девојка и ни рече: „Сакам да учам македонски!“ Сите пријатно се изненадивме од таа нејзина желба, па затоа од неа побаравме куса изјава.

- Zovem se Nina Penezić. Imam 16 godina i pohađam drugi razred 10. gimnazije u Zagrebu. Na satovima pored svih predmeta učim engleski, njemački, španjolski i latinski, ali od svih njih najviše mi se dopada makedonski. Zašto? Dva su razloga. Prvi je Toše Proeski koga obožavam i znam napamet sve njegove hitove. Jako sam se ražalostila kad je poginuo u prometnoj nesreći, tu kod nas u Hrvatskoj. Drugi je razlog što sam s mamom i tatom u svibnju ove godine po prvi put posjetila Makedoniju. I kada sam izvorno čula makedonski jezik, moja želja da ga izučavam bila je definitivna. Molila bih da me uključite u dopunsku nastavu makedonskog jezika u Zagrebu.

Желбата на Нина не може да биде исполнета поради нејзината возраст, но таа слободно факултативно може да ги посетува часовите на дополнителната настава по македонски јазик во Загреб.

М. А. В.

ВТОРА УЧЕБНА ГОДИНА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ПУЛА

Повеќе ученици Македонци минатогодишната настава по македонски јазик ја сметаат за успешна и како темел врз кој би го продолжиле понатамошното учење и проширување на знаењето. Првачињата (така нагледно ги вика проф. Сашка Јаневска), за првпат се сретнаа со азбуката и се запознаа со Македонија, а оваа учебна година во клупите во ОУ “Центар” во Пула седнаа 12 нови првачиња, но се очекуваат уште неколку деца.

Според првите показатели интересот за учење македонски јазик е зголемен како резултат на интензивни стопански, културни, туристички и спортски врски на Истарската жупанија и Р. Македонија. Децата покажуваат голем интерес, па ја замолија својата професорка Сашка да ги поведе со себе кога ќе оди во Македонија. - Верувате ли дека бев изненадена, засопната, со едно вакво прашање. Дури си размислувам, доколку тоа позитивно ќе влијае врз нивниот интерес и учењето, доколку ќе успееме, тоа би го оствариле во празничните денови за време на Велигденските празници во Р. Хрватска. Сега ни преостанува да ги учиме лекциите, пишуваме домашни задачи и редовно да ја следиме наставата по македонски, а вие активистите, погрижете се да ги развеселите децата со една екскурзија во Македонија!

Р. Димовски

Летно училиште по македонски јазик

Рогач, Шолта 2008 г.

Во местото Рогач, на островот Шолта, во летниот камп за учење странски јазици – „Еуро клуб“, Заедницата на Македонците во Р. Хрватска по вторпат го организираше летното училиште по македонски јазик. Финансиските средства беа обезбедени преку Министерството за наука, образование и спорт на Р. Хрватска. Него го посетија 50 деца од сите македонски културни друштва на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, а меѓу нив беа учениците кои во своите училишта веќе учат македонски јазик како дополнителна настава и деца кои овде за првпат се сретнаа со македонската азбука и кирилицата. Книгата по која се изведуваше наставата беше „Мојата татковина Македонија“, што ја обезбеди Заедницата на Македонците во Р. Хрватска во соработка со Координативното тело на иселеници при Министерството за надворешни работи на Р. Македонија.

Наставата беше организирана секојдневно во два термина со по два училишни часа, а од нив, првиот термин беше резервиран за активно учење на македонскиот јазик, додека вториот термин, во соработка на проф. Наталија Левковска (која ја води новоотворената дополнителна настава по македонски јазик во Риека) со водителите од другите македонски друштва, беше искористен за слушање македонска народна и забавна музика, гледање филмови и учење на чекорите на македонските ора.

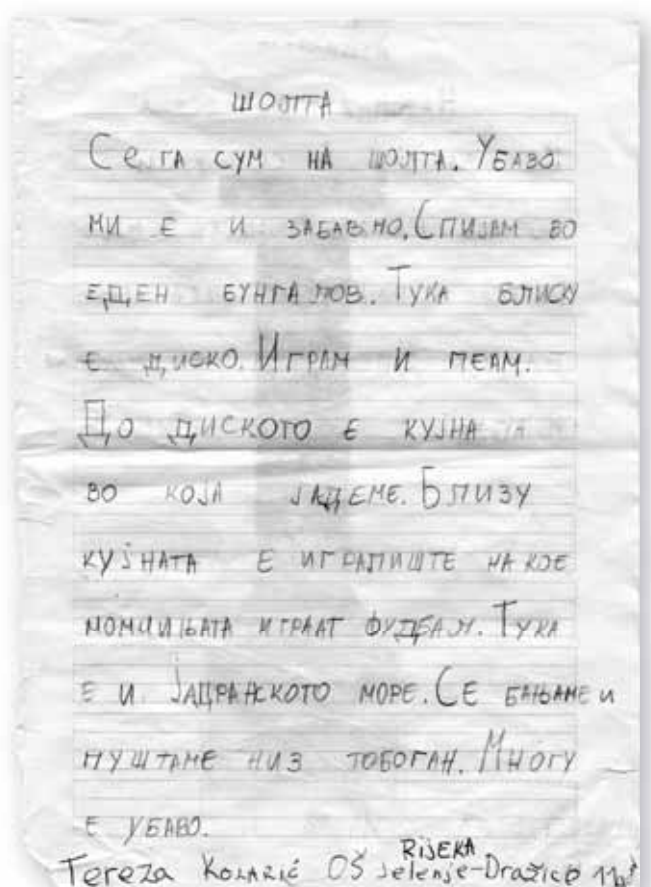
Освен со учењето, децата беа ангажирани и со бројни забавни и спортски активности организирани од страна на вработените аниматори во кампот. Таму освен нашите деца, беа и деца од Босна и Херцеговина, Полска, Романија, Војводина, Русија и Хрватска, така што беа организирани разновидни облици на спортски натпревари во вода, при што нашите освоија неколку први места; на фудбалскиот турнир екипата „Македонија“ го освои второто место. Исто така, Македонците остварија добри резултати во игрите „Игра без граница“, додека нашата Јована Крстеска од Осиек беше прогласена за „Кралица на кампот“.

Целокупната наша „екипа“ беше прогласена за најдобра и најгласни навивачи.

Постојаното дружење воспостави многу нови пријателства, па децата својата разделба ја одбележаа со солзи и ветувања дека ќе се најдат и следната година на исто место и со ист повод.

В. Р. Ж.

ИЛИНДЕН 1903-2008 “ГОЛУБИЊАК”, УШТЕ ЕДНАШ ПРЕКРАСЕН ДОМАЌИН

Преку илјада луѓе од Загреб, Осиек, Задар, Пула, Риека и Сплит се собраа на 2 август годинава на познатата локација, паркот на XIII “Голубињак”, лоциран во општината Локве, Горски Котар

Оваа репортажа вообичаено би требала да започне со реченицата – традиционално и оваа година Македонците што живеат и работат во Хрватска, заедно со своите хрватски роднини и пријатели го прославија својот најголем празник ИЛИНДЕН. Да, сето ова е точно, но прославата на Илинден во 2008-та година не само што беше традиционална, туку и една од најубавите организирани досега (Илинден во Хрватска се прославува од 1993 година). А за сето тоа најзаслужни беа членовите на МКД „Илинден“ од Риека кои скоро два месеци ја подготвуваа оваа манифестација во име на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска и сите нејзини друштва што дејствуваат на овие простори.

Преку илјада луѓе од Загреб, Осиек, Задар, Пула, Риека и Сплит се собраа на 2 август годинава на познатата локација, паркот на XIII „Голубињак“, лоциран во општината Локве, Горски Котар. Во прекрасниот амбиент на паркот, облагоороден со столетни борови, елки и смреки, на присутните најнапред им се обрати претседателката на МКД „Илинден“ од Риека, Ивона Дуноски, која честитајќи им го празникот, се заблагодари на организацискиот одбор на манифестацијата, како и на покровителите и спонзорите: Советот за национални малцинства при Владата на Р.Х., Градот Риека и Приморско-горанската жупанија, општината Локве, Хрватските шуми и нивната управа во Делнице, и на Хрватската војарна „Дргомаљ“ што

послужи 1.400 порции грав со колбаси и сланина. Потоа, поздравувајќи го собирот, се обрати неговата екселенција, амбасадорот на Република Македонија во Република Хрватска, Данчо Марковски, при што рече: „Македонскиот јазик е познат по својата мелодичност, ритмичност и милозвучност, а полн е и со убави изрази и зборови. Меѓутоа, на св. Илија еден збор е најважен и најзначаен при поздравувањето меѓу луѓето, а тоа е, ЧЕСТИТ ИЛИНДЕН“.

На оваа манифестација присуствуваа и неколкумина челници на Градот Риека и Приморско-горанската жупанија, претставник на Градското поглаварство на град Загреб, Маријан Марас, претставници на „Секцијата на новинарите на националните малцинства“ при „Хрватското новинарско друштво“ и хрватскиот саборски пратеник, Шемсо Танковиќ, кој ни изјави: „Како претставник на бошњачкото национално малцинство секогаш се радувам на средбите со моите драги пријатели Македонци, што ги застапувам во Хрватскиот сабор, а во овој прекрасен простор опкружен со прекрасни луѓе, прекрасно се чувствувам“.

Културниот дел од одбележувањето на Илинден во Хрватска го исполни Културно-уметничкото друштво „Карпош“ од македонската Крива Паланка. Убавите и лесни чекори на овие фолклористи и нивниот оркестар ги воодушевија присутните, кои заедно со нив, долго танцуваа на најубавите македонски ора и песни. Претседате-

лот на КУД „Карпош”, Миле Николовски, при тоа изјави: „Друштвото е формирано во 1972-та година и денес има 250 членови кои го негуваат македонскиот изворен фолклор, како и обичаите на Кривопаланечкиот крај. Во Друштвото работат два оркестра со изворни и народни инструменти, како и нашите фолклористи. „Карпош” досега има остварено многу турнеи во: Англија, Франција, Италија, Германија, Белгија, Полска, Романија,

На одбележувањето на Илинден во Хрватска присуствуваше и градоначалникот на општина Крива Паланка, Драги Трајчевски. На нашето прашање, како беше остварено ова гостување, тој ни одговори:

– Фолклорната група на „Илинден“ пред една година гостуваше во Крива Паланка, па со претседателката на ова македонско друштво, Ивона Дуноски, се договоривме и нашите фолклористи да гостуваат во Хрватска.

Колку жители има Крива Паланка и што Ви е како градоначалник правите за перспективата на оваа општина?

– Во нашата општина живеат 21.000 луѓе. Главна задача ми е да го унапредам културниот живот, но и да ја смалам невработеноста на нашите сограѓани што, морам да признаам, не е лесна задача. Имено, иако имаме образовани кадри, за нив нема доволно место во нашите комерцијални капацитети. Затоа, со сите мои соработници се трудиме да го збогатиме културниот живот на Крива Паланка кој, без претенциозности, е на завидно ниво, па имаме одлична соработка со нашите соседи од Бугарија – Кустендил и Србија – Босилград, со кои разменуваме настапи и концерти на наште и нивните простори. Воедно, ги користиме и фондовите на Европската заедница за меѓународна соработка, каква што е програмата под наслов „Луѓе за луѓе“, при што имаме можност својата култура да ја споиме со културите на други народи.

Бугарија, Турција, Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Хрватска, а добитник е на повеќе награди и признанија”.

Сé на сé, беше тоа уште еден убав приказ на идентитетот и почитувањето на историјата на македонскиот народ на Македонците што живеат и работат во својата втора татковина Хрватска, каде се третираат како едно од најпочитуваните национални малцинства на овие простори.

Марина Апостоловска – Вујаклија
Фото: Елизабета Петровска

Македонија со централна прослава во Крушево го одбележа Илинден

Со полагање цвеќе пред споменикот на Крушевската Република, во Крушево на 2 август 2008 почна централната прослава на двата историски Илиндена – 105 години од Илинденското востание и 64 години од Првото заседание на АСНОМ.

Почит на паднатите бранители им оддадоа претседателот на државата Бранко Црвенковски, парламентарната делегација предводена од претседателот на Собранието Трајко Вељаноски, вицепремиерот за европски прашања Ивица Боцевски и министрите за култура и за транспорт и врски, Елизабета Канческа-Милевска и Миле Јанакиески.

– Денеска сме овде да и оддадеме почит на славната илинденска генерација која токму овде, пред 105 години, ги постави темелите на Македонија како самостојна држава, рече Вељаноски во своето пригодно обраќање.

Македонија го чествуваше Илинден и на Пелинце каде присуствуваше и владината делегација предводена од премиерот Никола Груевски.

МИА

14. Денови на македонската култура во Осиек

КОЛКУ ПОВЕЌЕ ЈАЗИЦИ ЗНАЕШ – ТОЛКУ СИ ПОБОГАТ

Во времето кога ја одбележуваме Годишната на македонскиот јазик, јас, како амбасадор на Македонија во Хрватска, сум повеќе од задоволен од активностите на нашите Македонци на овие простори, рече на отворањето неговата екселенција, амбасадорот Данчо Марковски

На Мала Богородица, 21 септември 2008 година, во Осиек се одржа голема културна манифестација на Македонците. Имено, беа отворени 14. Денови на Македонската култура, чиј организатор е МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек.

Во преполната сала на Домот на Хрватска-та војска (некогаш Дом на ЈНА) се собраа околу 300-тина посетители Македонци, но и нивните хрватски роднини и пријатели. Манифестацијата ја отвори претседателката на ова Друштво, Јагода Тренеска – Цветичанин, која ја поздрави публиката и неколкумината челни луѓе на Осиечко – ба-

рањската жупанија, на кои освен за присуството им се заблагодари и за поддршката и материјалната помош што ја пружаја за овој настан, но и за нивната морална и материјална грижа за „Браќа Миладиновци“.

Потоа, на присутните им се обрати заменичката на градоначалникот на Осиек, д-р Билјана Борзан, која, онака од срце, рече: „Ja ovdje pripadam! Prije svega zbog moga imena – Biljana, ali i zbog toga što s Makedoncima koji žive i rade u našem Gradu imamo jedan predivan i bogatiji Grad.“ На ова излагање се надополни и Мирко Марковиќ од Министерството за наука, образование и спорт

на Р. Хрватска: „Јако сам задовољан што у овој предивној дворани видим и Хрвате и Македонце, који једнако уживају у овој предивни програм. Уједно, јако ми је драго што сте на овој манифестацији промовирали допунску школу за македонски језик у Осијеку, која ће користити свима који ће је похађати зато што ће на-

чићи више и о својој земљи, али и о Македонији. Колико више језика говориш – толико си богатији.”

Сепак, централен настан беше промоцијата на дополнителната настава по македонски јазик во Осиек, која, од 27 септември ќе се одржува во основното училиште „Вјенац”. Директорот на ова училиште, Стјепан Сокол, притоа изјави: „Програмата за изучување на македонскиот јазик во нашето училиште долго ја подготвувавме. Но, доколку не беа благородни напорите на Јагода Тренеска - Цветичанин немаше да бидеме овде вечерва за да ја промовираме оваа активност. Единствено, како граѓанин на Осиек можам да изјавам дека од срце се радувам на оваа нова настава во нашето училиште затоа што сите ние во градот Осиек Македонците ги сакаме како најдраги сограѓани.”

Потоа, одбележувањето на Деновите на македонската култура во Осиек продолжи со обраќањето на амбасадорот на Р. Македонија во Р. Хрватска, н. е. Данчо Марковски, кој пред присутните изјави: „Јазиците и културите на Македонија и Хрватска ни се многу блиски. Поздравувајќи ја дополнителната настава по македонски јазик во Осиек, не можам да не бидам задоволен што по Загреб, Пула и Ријека, ќе имаме и уште дваесеттина нови ученици кои сакаат да го изучуваат македонскиот јазик во овој прекрасен град на Драва. Воедно, сакам да ве информирам дека во Скопје, Р.М., деновиве почнува дополнителната настава по хрватски јазик, а наскоро го очекуваме и отворањето на лекторатот по македонски јазик на Риечкиот универзитет. Во времето кога ја одбележуваме Годишната на македонскиот јазик, јас, како амбасадор на Македонија во Хрватска, сум повеќе од задоволен од активностите на нашите Македонци на овие простори.” За ангажираноста амбасадорот Марковски од Друштвото „Браќа

Миладиновци” и од претставничката на МНМ за Град Осиек, Марија Чинчурак, доби благодарница – платно во масло на осиечката катедрала.

Потоа, Деновите на македонската култура во Осиек, продолжија со концерт на народно творештво кој го водеше Ксенија Менковска. Наста-

пија секциите на Друштвото „Браќа Миладиновци” од Осиек – пејачката група „Вардарки”, детската „Бисерчиња” и фолклорната „Танец” (мал и голем), кои исполнија дел од нивната богата програма. Но, освен нив големи аплаузи добија и гостите на концертот: солистките Сара – Елена Менковска и Милка Маџариќ, како и солистот Роберт Јаман, по кои женската пејачка група „Други” исполни сплет на славонско – барански песни.

„Шлаг” на концертот беше настапот на гостите од Македонија – Културното-уметничко друштво „ПЛЕТЕНКА” од Битола, чии играорци и оркестар, предводени од Златко Стојчевски и Илче Стојановски, изведоа и одиграа повеќе песни и ора од сите краеве на Македонија (па дури и од Егејска Македонија). По нивниот одличен настап, кој сите тристотина посетители во салата ги кренаа на нозе, нивното оро и песна продолжи и во предворјето на Домот на хрватската војска, во кое се фатија и Македонците, но и сите нивни хрватски пријатели и роднини.

И тоа не е сè! МКД „Браќа Миладиновци” од Осиек потоа приреди закуска за сите учесници на манифестацијата. Армониката, тапанот, кларинетот и гајдата на Битолчаните од „Плетенка” го продолжија својот настап пред осиечката публика, па сите заедно танцуваа долго во ноќта.

Деновите на македонската култура во Осиек продолжуваат и во текот на октомври. Притоа, ќе биде одржана ретроспектива на неколку македонски филмови и промоција на Зборникот „Денови на Браќа Миладиновци” на авторот Благоја Јовановски, која ги осликува содржините на изминатите 11 манифестации во Гаково, посветени на бискупот Штросмаер.

Марина Апостоловска – Вујаклија

Одбележување на 45-те години од скопскиот земјотрес

Во Скопје на 26 јули годинава беа одбележани 45 години од катастрофалниот земјотрес во кој животот го загубија 1.070 луѓе, а 3.000 беа повредени.

На Градските гробишта „Бутел“ беше положено цвеќе за жртвите во земјотресот, а вечерта на скопската тврдина Кале се одржа свечена академија. Манифестацијата беше отворена мултимедијално, со танцот „Град на имагинацијата“, а потоа беа доделени плакети на Лоренс Иглберг и Кристофер Хил од САД, Торвалт Столтенберг од Норвешка и Вернер Трини од Германија, четворицата нови почесни граѓани на Град Скопје. Во Домот на АРМ, традиционално се спроведе и крводарителската акција на „Црвениот крст“ на Скопје.

Катастрофалниот земјотрес се случи на 26 јули 1963 година во пет часот и 17 минути, а

помали потреси имаше до пет часот и 43 минути. Земјотресот се почувствува на простор од околу 50.000 квадратни километри, од него беа урнати 15.800 станови и оштетени 28.000, а над 200.000 луѓе останаа без покрив над глава.

Од трагедијата на Скопје целиот свет беше возбуден и ангажиран. Меѓународниот Црвен крст упати апел до сите национални организации да организираат исхрана за скопските деца. Така Скопје стана град на меѓународна солидарност.

Во својата долга историја, градот повеќе пати пропаѓал и одново се раѓал. На просторот меѓу селата Злокуќани и Бардовци постоел градот Скупи, метропола на провинцијата Дарданија. Овој римски град во 518 година бил наполно разурнат од земјотрес. Тогаш во провинцијата Дарданија биле урнати 24 град-

ски тврдини. Јачината на овој земјотрес изнесувала 10–11 степени. Катастрофалниот земјотрес наполно го уништил Скупи. За време на потресот биле создадени многу пукнатини во земјиштето. Од околните ридови се урнале големи маси карпи. Скопје потоа бил изграден на денешното место.

МИА

ВЈЕКОСЛАВ БАКАШУН И РУДИ ХИТРЕЦ БЕА ДЕЛ ОД ПРВАТА ЕКИПА ОД РИЕКА КОЈА ПРИСТИГНА ВО РАЗУРНАТО СКОПЈЕ

„Радио-вестите, кои тој ден јавуваа за трагедијата во Скопје брзо се ширеа и никој не сакаше да поверува во трагедијата што се случила. Набргу моите мисли одлетаа во Скопје. Во прво време до моите блиски роднини. Иако бев далеку, сепак одлучив да одам. Понатамошните вести не беа поволни за мене. Дадениот проглас говореше за неможност да се влезе во градот. Третиот ден се уверив во тоа, на разурнатата скопска станица, каде едвај ми дозволија да ги посетам моите. Набргу ги пронајдов. Но не во нивниот урнат дом туку покрај Вардар, заедно со многуте живи сограѓани на земјотресот.”

И Риека сесрдно со помош им се придружи на Скопјаните. Истиот ден на земјотресот, низ градот се разгласило дека се потребни доброволци за помош и работна акција. Се понудиле многу луѓе па така е формирана групата од 3333 и Дизенсекција, што ја водел д-р Владислав Кон, заедно со докторите Вјекослав Бакашун и Руди Хитрец (единствени живи учесници), и санитарните техничари: Славко Јустиниќ, Ервин Удовац и Фрањо Седлар, а за транспортот и за опремата се погрижил возачот од претпријатието „Аутотранс”, Дамир Пилепиќ.

– Кога се ширеше веста за скопскиот земјотрес, кај нас во Заводот веднаш почнаа да се собираат луѓе од разни струки, а најголемата поддршка беше дадена во Заводот на риечката Дизенсекција. Се сеќавам дека во акцијата се придружи и „Аутотранс”, кој даде седмотон-

ски камион и шофер. Одлучено е да се тргне веднаш, штом се подготви екипата. Ни дадоа шатори, храна, вода, гориво, петролејски ламби, многу средства за спроведување на ДДД мерки, а имавме дури и мопед. Добивме и посебни заштитни алишта, на кои стоеше натписот „Здравствени центар Ријека”. Униформата покасно ни овозможи слободно движење низ градот, дури и на комеморацијата на која беа присутни Тито и Хрушчов, вели д-р Бакашун.

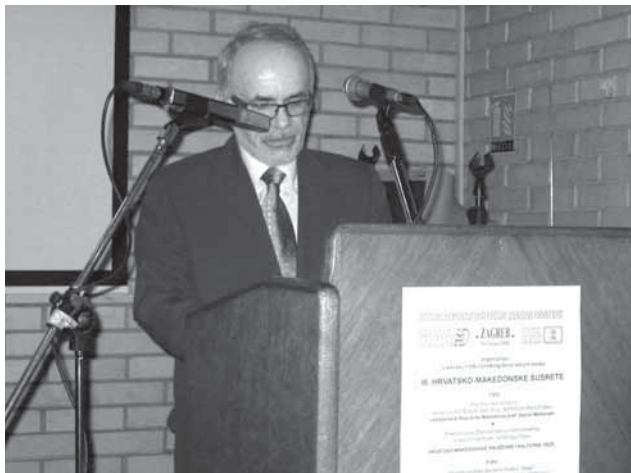
– Се сеќавам на тие луѓе, чиј менталитет е непосреден, поинаков од нашиов, па кога се разделувавме не испратија наредени во шпалир, поздравувајќи не како свои, говореше Руди Хитрец. Немаше струја, вода, градот во кој времето беше застанато. Посебно паметам како изгледаше местото покрај станицата кај епицентарот: улиците изгледаа како големи бранови...

Секако, оваа екипа не била и последна од Риека. И понатаму се ределе и сменуваа многу екипи и од други струки, но ова го спомнуваме поради нивната голема понудена помош во разурнатиот град и солидаризирање со тамошниот народ, а тоа беше една од првите екипи кои во првите денови пристигнаа да му помогнат на Скопје и неговите жители.

На свечената академија која се одржа на Кале, присуствуваа повеќе делегации од пријателските држави на Скопје и Македонија, а меѓу нив беше присутен и градоначалникот на град Загреб, Милан Бандиќ.

В. Настески

ХРВАТСКО – МАКЕДОНСКИ ЛИТЕРАТУРНИ И КУЛТУРНИ ВРСКИ

На 30 септември годинава во Домот на Синдикатот на графичарите во Загреб, Хрватско-македонското друштво на пријателство заедно со Социјалдемократскиот форум на сениорите на Хрватска и Синдикатот на графичката и издавачка дејност на Хрватска, ги организираше Третите Хрватско-македонски средби по повод меѓународниот ден на постарите лица. Централен настан беше промоцијата на „Зборникот на трудови на Хрватско – македонските литературни и културни врски“.

Програмата ја водеше Костадинка Велковска, која ги поздрави присутните и му даде збор на претседателот на Форумот на сениорите на СДПХ, Феодор Феџа Креља, кој во својот воведен говор ги претстави излагачите, академикот Иво Шлаус, проф. д-р Борис Павловски, проф. Јагода Тренеска-Цветичанин, проф. Саша Лајшиќ и Б. Квесик Батиница. Најнапред се обрати академикот Иво Шлаус, кој притоа говореше за дејноста на Форумот на сениорите и неговата улога во друштвото денес, како и за важноста на одбележувањето на ваквите средби. Потоа проф. Павловски истакна дека сепак на младите им останува светот и дека се тие најважни во развивањето и негувањето на литературните и културните врски меѓу пријателските држави – Хрватска и Македонија со опстојноста на Катедрите за македонистика во Хрватска и кроатистика во Македонија, нивната меѓусебна соработка и размена на знаења.

Советникот при Амбасадата на Р.М. во Р.Х., Данчо Петровски, упати пригодна реч до гостите во името на амбасадорот, н. е. Данчо Марковски, и нагласи дека хрватско-македонските односи, гледано низ историјата, секогаш биле блиски и пријателски, како на полето на културата и образованието, така и во останатите сфери на економијата

и слично, дека тие континуирано сè повеќе се унапредуваат со тенденција да бидат што поцврсти и побогати во иднина. Затоа ваквите средби имаат позитивен аспект и се поздравуваат со успех.

Проф. Саша Лајшиќ, извршната уредничка на „Зборникот“, рече дека тој е издаден од Филозофскиот факултет во Ријека, а негови уредници се проф. д-р Борис Павловски и проф. д-р Горан Калоѓера. Тој ги опфаќа делата на 26 автори, од кои 12 се напишани на хрватски јазик, додека преостанатите 13 се преведени од македонски јазик. Основните преокупации на авторите во „Зборникот“ се хрватско-македонските литературни и културни односи во текот на 19 и 20 век, компаративните студии и дисконтинуитетот на допирите во одредени временски периоди, чиј празен простор, проф. Калоѓера настојува да го исполни со нови докази. - Со задоволство можам да истакнам дека овој „Зборник“ може да биде додатна причина за оптимизам, а хрватско-македонските врски и понатаму да ги чини плодносни и континуирани, го заврши своето излагање проф. Лајшиќ.

Во музичкиот дел на програмата, пејачката група „Вардарки“ при МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек под водство на проф. Јагода Тренеска-Цветичанин, ја развесели публиката со сплет македонски песни, меѓу кои беа и „Јовано, Јованке“, „Море сокол пие вода на Вардарот“, „Сношти сакав да ти дојдам“, „Мајка на Марика думаше“, „На сред село зурли трештат“ и други, како и концертот на оркестарот на Хрватското графичко музичко друштво „Слога“, кој изведе неколку дела на хрватски и странски композитори, за што публиката ги награди со громогласен аплауз.

Средбата заврши со богатиот коктел што го приредија домаќините.

Текст и фото: Е. Петровска

12. Етно смотра во Риека Богатство е да се живее во заедништво

Со трибината „Интеркултурален дијалог во хрватското друштво” во Градското собрание во Риека на 28 септември беа отворени 12. ЕТНО СМОТРИ 2008 и Денот на националните малцинства. Притоа, риечкиот градоначалник Војко Оберснел рече дека културните разлики на Европа се нејзина предност, како во Европскиот парламент така и во Советот на Европа, па 2008 е прогласена како година на интернационалниот дијалог.

– Риека посебно го негува и развива она што ЕУ го има во темелните нечела, а што во последното десетлетие се спроведува во досегашните одржани етно смотри. Во нашиов град живеат и работат голем број здруженија на националните малцинства, што е наша предност. Мило ми е дека со години развиваме нешто вредно, а на тој начин ја докажуваме исправноста на нашата политика и на Риека како мултиетнички град, истакна Оберснел.

Гости на трибината беа проф. Елвио Бакарини, декан на Филозофскиот факултет од Риека, Даринка Јањанин, претседател на Советот на СНМ од Риека, Стојан Обрадовиќ, главен уредник на агенцијата СТИН-а, како и Љубомир Микиќ, претседател на Центарот за мир од Вуковар. На дијалогот е заклучено дека моделот и целта на ЕУ може да се прелика на град Риека, кој, иако во европските рамки е мал град, во себе содржи културна, етничка и религиска разновидност на Европа.

Етно смотрата се одржа од 28 септември до 4 октомври 2008 со повеќе програми: **Изложба на ликовни експонати и Малцинско литературно и музичко творештво** во Чешкиот културен дом; претседателката на МКД „Илинден”, Ивона Дуноски, на литературното творештво се претстави со три свои песни („Во Македонија”, „Свеќата на гробот на мојот дедо” и „Ја сонував Македонија”) за кои беше наградена со долг аплауз; **Фолклорен концерт**, што се одржа на риечкото корзо; а не-

делата беше резервирана за **шахистите**. Смотрата заврши на 3 и 4 октомври со **Фестивалот на ромски театри**.

Сепак, главен настан беше приредбата на Етно смотрата која по трет пат се одвиваше на отворен простор во центарот на градот, со намера голем број граѓани да имаат прилика поблиску да се запознаат и уживаат во танците, обичаите и културата на националните малцинства на градот. На фолклорниот концерт што беше организиран во соработка со Хрватската музичка унија, градската управа на Риека, настапија: Ален Полиќ и КУД „Брибир”, Бојан Алексовски, Денис Разумовиќ, Ромското здружение на жените „Бољи живот”, Матица словачка, СКД „Просвета”, Чешка беседа и МКД „Илинден”, како и гостите од Будимпешта „Веселка”, Заедницата на Италијаните од Водњан, КУД „Ватра”, Заедницата на Албанците од Швајцарија и Заедницата на Унгарците од Осиек.

„Илинденците” во петнаесетминутниот настап се претставија со песни и ора од македонското творештво, разиграно и весело, па бројните посетители и случајните минувачи покрај централната бина, поставена во центарот на Корзо, можеа да уживаат во одличната интерпретација, разиграноста, но и во македонската музика. И другите бројни здруженија и групи прикажаа исто така добри настапи, за кои публиката од сè срце ги наградуваше со долги аплаузи.

Етно смотрата им овозможи на здруженијата и претставниците на националните малцинства, кои работат и живеат на ова подрачје, да го прикажат минатогодишниот труд во чувањето и негувањето на традиционалните вредности на нивните матични татковини. Овогодишното 12. издание на Етно смотрата се одвиваше со посебно богати програми под заедничкото име „Богатство е да се живее во заедништво”.

Владо Настески

УСПЕНИЕ НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА ВО МПЦО „СВ. ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА“

На големиот христијански празник Успение на Пресвета Богородица – Голема Богородица, на 28 август годинава, верниците на МПЦО „Св. Злата Мегленска“ во Загреб, со голема молитвена почит и христијанска љубов кон својата Мајка Пресвета Богородица, се собраа на Божествена Литургија, со која богослужеше парохискиот свештеник протоереј Кирко Велински.

Во овој период се совпадна и завршувањето на мандатот на военото аташе на Р. Македонија за Хрватска, Словенија и Италија, генерал-полковник Драган Андрески, кој на празникот присуствуваше со својата сопруга Натка Андреска. Парохискиот свештеник од името на сите верници, од името на Управниот одбор и од своје име, му заблагодари и му честита за одличната соработка и за неприкосновеното извршување на неговата должност, па му посака мир, здравје и духовна радост во понатамошниот живот, нему и на неговото ценето семејство. Покрај големината на празникот, нашата радост беше уште поголема бидејќи црквата беше преполна. Присуствуваа и неговата екселенција, амбасадорот на Р.М. во Р.Х., Данчо Марковски со својата сопруга и вработените во нашата Амбасада.

Стојанка Тежак

ПРОСЛАВА ПО ПОВОД ДЕНОТ НА МПЦО „СВ. ЈОАКИМ ОСОГОВСКИ“ ВО ПУЛА И ИЗБОРНО СОБРАНИЕ

На 30 август 2008, со благослов на надлежниот епархиски Архиепископ, Митрополитот Европски, Пимен, во просториите на Советот на МНМ во Пула се одржа редовно изборно Собрание. Прво се помоливме за успешна работа, па присутните верници ги поздравиле парохискиот свештеник протоереј Кирко Велински кој, откако ги проследи досегашните резултати и предлозите за понатамошната работа, упати пофални зборови до Управниот одбор, Судот на честа, Надзорниот одбор и до сите верници за постигнатите резултати во двогодишниот мандат, а на новоизбраните членови им посака да продолжат да прават добри дела кои ќе бидат достоинствени и за луѓето, но и за Бога.

Досегашниот претседател Симеон Јанев, исто така се заблагодари за поддршката и молитвите на прота Велински, но и на соработката на членовите на управните тела, а најмногу на сите верници кои му даваа целосна поддршка за време на мандатот. По исцрпните и конструктивни дискусии едногласно беа разрешени досегашните членови и беа избрани новите членови на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“ во Пула. На неизмерна радост на сите, за претседател во наредниот мандат е избран благочестивиот верник Мито Златков.

Следниот ден, на 31 август, во Фрањевачкиот самостан на Света Литургија, а по повод празникот на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“, се собраа македонските верници од Пула. Сите тие го впиваа секој збор и со радост ја слушаа Литургијата на која со преубавиот глас му одговараше нашата сестра во Христа, Лиле од Пула. На крајот од Богослужбата парохискиот свештеник го пресече славскиот колач што го приредија кумовите Зоран, Љубинка, Антонио, Ангела и

Андреа Петровски од Пореч, а за идната година за кумство се пријави благочестивото семејство Дане, Невенка и Драгана Спасевски од Двори во Пореч. На крајот, прота Велински на досегашните и идните кумови, а и на сите присутни им порача да не си ја забораваат и запостават верата прадедовска, бидејќи кој заборава на својата вера тој заборава и на себе си и оди по патот кој води кон пропаст, тага, разврат и неспокојство.

Милена Златеска

Црква, Милан Ѓорѓевиќ, кој моментално е на докторски студии во Келн, Германија.

Притоа рече: - Црквата сме сите ние кои се собираме во името на Бога. Таму сме сите еднакви само што секој има различна улога. Ниеден од луѓето собрани во Црквата не треба да има помала вредност. Силата која го одржува овој орган е љубовта, ние со нашата љубов одговараме на верата.

Овие убави и поучни зборови ни дадоа уште поголема сила за единство и работа, поголема вера и желба да и служиме на нашата македонска Светиклиментова Црква, да си проштеваме и да го делиме и доброто и лошото.

Милена Златеска

**ЛИТУРГИЈА ВО
ЧЕСТ НА РОЖДЕЊЕ
НА ПРЕСВЕТЛА
БОГОРОДИЦА –
МАЛА БОГОРОДИЦА**

На 21. септември во црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ во Риека протоереј Кирко Велински одржа света литургија за верниците од МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“. Литургијата е одржана во чест на раѓањето на Пресветла Дева Марија, мајка на Господ Исус Христ. Со овој ден всушност започнува спасението и обновувањето на човечкиот род и затоа Светата Православна црква празникот го вброила

во редот на големите празници.

Дента во црквата верниците со големо внимание ја слушаа проповедта на протоереј Велински и молејќи го својот Господин се потсетија дека не само што Јоаким и Ана имале проблем долго да чекаат раѓање дете, туку денес многу семејства го имаат истиот проблем. Но со надеж и вера во Господ, како и со денешната современа медицина, таа желба може да се оствари.

На крајот на литургијата свештеникот го реши за настаните околу раѓањето на Пресветла Дева Марија и нејзините родители кои имале големи проблеми и недоразбирање од луѓето во околината во која живееле.

В. Настески

**ПРЕДАВАЊЕ ВО МПЦО „СВ.
ЈОАКИМ ОСОГОВСКИ“ И МПЦО
„СВ. ЦАР КОНСТАНТИН И
ЦАРИЦА ЕЛЕНА“ ВО РИЕКА**

Со благослов на Неговото Високоправославство, Митрополитот Европски, Пимен, со знаење на парохискиот свештеник, протоерејот Кирко Велински и на неизмерна радост на верниците од гореспоменатите црковни општини, при крајот на август се одржа предавање на тема „Православната вера денес“ од почитувањето магистер при Македонската Православна

Драган Даутовски ГЛАС НА БОЖЕСТВЕНА МИСТИКА

Неповторливо задоволство беше посетата на концертот на Драган Даутовски Квартет кој се одржа на „ЗГетно“ фестивалот на 19 септември годинава во кино салата на Студентскиот центар во Загреб. Нивната фасцинантна изведба и особеноста на македонското музичко фолклорно творештво ја маѓенса многубројната публика. Драган Даутовски (топчеста флејта – окарина, тамбура, гајда), Александра Поповска (вокал, дајре), Бајса Арифовска (тамбура, кавал) и Ратко Даутовски (тарабука, тапан, бонгос), вешто создадоа хармонија на македонскиот автентичен, традиционален етно звук со сегашниот тренд на младите во светот, а сето тоа беше посебно збогатено со извонредното пеење на девојките. Од разновидниот репертоар извираше суптилна уметничка креативност, но најдлабока импресија кај посетителите оставија преубавите звуци на малата глинена флејта, кои како опоен глас на божествена мистика што ја гали душата, досегнаа своевидна перфекција во виртуозната изведба на Даутовски и го разбудија сензибилитетот на древните времиња искажувајќи го неискажливото.

Ексклузивно за „Македонски глас“, маестро Драган Даутовски одговори на неколку поставени прашања.

Добредојдовте во Загреб, професоре Даутовски. Најавата за Вашиот настап на “ЗГетно” фестивалот беше навистина импресивна. Но, централно место завзема Вашето музицирање на топчестата флејта – окарина, чија старост е проценета на над 6000 години. Можете ли накусо да ни го претставите тој единствен инструмент?

Станува збор за навистина раритетен инструмент кој датира од неолитскиот период, а пронајден е 1989 на археолошкиот локалитет „Мрамор“ до населбата Чашка во близината на Велес. Тој е нешто помеѓу окарина, бидејќи е направен од теракота но, и флејта, бидејќи сите други карактеристики му припаѓаат на семејството флејти. Досега никаде во светот не е пронајден таков идентичен инструмент, а мене, како музиколошки експерт, ми беше доверена таа одговорна задача да го проучам. Флејтата изворно има три тона што се добиваат од три отвора поставени во вид на триаголник кој во музичката теорија симболизира две терци, големата терца претставува машки принцип, додека малата терца женски принцип, зависно од која страна го гледате триаголникот.

Всушност, овој божествен инструмент има изглед на човечко лице, помалите отвори претставуваат очи, а поголемиот, на кој се дува, уста. Досега на него сум успеал да отсвирам 16 тонови.

Какво е чувството кога се свири на него? Можеби музиката ве пренесува во времето кога тој бил дел од уметничкото секојдневие на луѓето од неолитот?

Тоа е дефинитивно уметност во која се наоѓа баланс со божественото. Свирењето на флејтата не е никаков ритуал, туку една вертикала која го кристализира односот кон Бога и кон себе. Не еднаш сум размислувал за тоа кој и како ја направил флејтата и која била нејзината намена, но на тие прашања сè уште не сум нашол одговор. Токму поради тоа, чувството но, и одговорноста се огромни, бидејќи јас сум единствениот човек кој денес свири на оваа флејта.

Сметате ли дека пораката од Вашиот сон „...од друг свет ќе чуеш глас...“, е исполнета со Вашето музицирање на оваа уникатна флејта?

Да, тоа ми беше предодредено. Кога ми дојде на сон таа порака испишана на обичен лист хартија фрлен од небото, не бев сигурен за што се работи. До тогаш, себе си сум се сметал за добар Христијанин, пред сè, за добар човек. Меѓутоа, кога по точно два месеца ми ја доверија задачата да ја проучувам флејтата, почувствував силно просветление. Таа ме однесе во една сосема нова димензија и јас ја сметам за клуч од мојата врата кон Бога. Мојата добивка тука е најголема, но се трудам да го пренесам тоа чувство и на оние што ја слушаат таа божествена музика. Вредноста на тој инструмент е непроценлива, како од уметничкиот така и од културолошкиот аспект на музичкото творештво воопшто.

Вие сте еден од ретките артисти на УНЕСКО кој ја има таа привилегија да ја промовира македонската култура и музичкиот фолклор. Сте имале безброј настапи секаде во светот. Кои се ваши-

те впечатоци, поточно, како е таа прифатена на другите простори?

Доколку е таа во контекстот на политиката, тогаш не е прифатена. Но, кога е само култура во прашање – да. Кога настапувам во некои далечни места, каде што повеќето луѓе не слушнале за Македонија, ниту пак имаат некакви сознанија за нејзината култура, аудиториумот под силината на музичкиот израз се „разголува“, се чувствува отвореност, искреност, поврзаност. Непознатото ги носи како бран, го доживуваат како искон. Бидејќи македонскиот фолклор е многу силен, топол, духовен, питом, сентиментален... и секако, прифатлив.

Сите ги паметиме прекрасните ноти кои ги создадовте за култниот филм „Пред дождот“. Досега сте издале неколку ЦД-а, а за Вашите дела сте добиле и многу награди. Дали овој настап беше всушност и промоција на најновиот ЦД „Разбој“?

Не. Ова беше промоција на македонската етно музика, комбинација на сите дела што досега сме ги создале. Ова ни е втор настап со “ДД Квартетот” во Загреб, (првиот беше во 2002 година на “Небо Фест”), а се прават договори и за промоција на „Разбој” кој најмногу се базира на традиционалната македонска музика.

“ДД Квартетот” има четири членови, сите врвни, школувани музичари, од кои еден е и Вашиот син, Ратко. Има ли вистина во поговорката дека „Круша под круша си паѓа“?

Секако. Но, јас велам, „Круши под круша паѓаат”, бидејќи во моето семејство сите се музичари, и ќерката и синот, но и за Бајса и Александра велам дека се мои деца, мои студенти. Ретко е, особено во уметноста, но затоа и убаво и голема радост за таткото кога детето ќе ја одбере неговата професијата за својот животен пат. Тука не станаува збор за присила туку изборот е веројатно резултат на мојата секојдневна работа и поддршката, а секако, и во генот.

Длабоки се зборовите кои еднаш ги спомнавте „...оној што има срце ќе види, оној што има душа

ќе чуе...”. Имаат ли тие некое скриено значење или само ја искажуваат преголемата љубов кон музиката?

Имаат, и тоа не сум го кажал случајно. Овие зборови носат библиско значење и секојпат кога се кажуваат од срце, ја носат тежината на најголемата вистина.

Вашиот Квартет интерпретира етно музика, поточно спој на изворниот македонски музички фолклор со актуелниот денешен – синтеза на минатото и сегашноста. Што е со иднината?

Јас тоа не можам да го дефинирам на тој начин. За да изградите свој музички идентитет, да бидете успешни, треба прво да ги „наполните коферите” со знаење, теорија. Дури тогаш влегувате во традицијата, во ризницата на македонскиот фолклор, каде што минувате процес на зреење и создавање. Со доволна едукација и подготвеност, човекот, чекор по чекор, полека доаѓа и до својот музички израз, што е единствен начин да се презентира, и како таков, да остане за идните генерации.

Ќе ја имаме ли наскоро честа повторно да уживаме во Вашата музичка интерпретација во Загреб?

Како што веќе спомнав, моментално се вршат договори за организација на посебен концерт со кој ќе го промовираме нашиот најнов ЦД „Разбој”. Тука ја очекуваме и логистичката поддршка од Вас, а за деталите ќе бидете навремено информирани.

Вашата порака до читателите на „Македонски глас“?

Македонците во дијаспората најдобро знаат колкава е вредноста на нашата култура и идентитет, па со тоа се надевам дека ќе ја чуваат и негуваат. Сите ние сме всушност само мостови кои го поврзуваат минатото и иднината, па мојата порака е дека сите заедно треба да бидеме чврсти и стабилни мостови за да успееме да ја сочуваме иднината за нашите поколенија.

Текст и фото:
Елизабета Петровска

НА КРАЈОТ ЌЕ ГО СВРТИМЕ НА НАШЕ

Легендата на македонската рок музика Влатко Стефановски во текот на ова лето оствари повеќе од успешна турнеја во Хрватска

Концертот на прочуениот гитарист Влатко Стефановски со Јан Акерман, одржан на 6 август годинава во Пула на Каштелот – калето што од староградскиот рид доминира над градот, беше оценет како еден од врвните културни настани. Овој атрактивен, виртуозен, над сè многу вреден и креативен музичар, со големи знаења што ги преточува во извонредни музички доживувања, беше еден од бројните актери на богата пулска естрада.

Уметничките чувства на овдешната публика одамна ги разгали со звуците од своите мелодии од периодот на групата „Леб и сол“ со која Влатко Стефановски (според хороскопот „водолија“, роден на 24 јануари 1957 во Прилеп), почна да работи на 13-годишна возраст, па придоби големи симпатии на публиката и музичарите. Со оваа група издаде 13 албуми од турнеите со кои го минал целиот свет. По еден подолг период, кај овој музичар во почетокот на 90-тите следи фаза на самостоен пат, на кој во 1994 го создава своето бравурозно дело „Каубојци и Индијанци“, како голем диапазон на етно звуците. Година подоцна за детскиот фонд на УНИЦЕФ, го снима проектот „Сараево“, а нешто подоцна со новоформираниот состав и во соработка со режисерот Столе Попов, во 1988 ја пишува музиката за филмот „Gypsy Magic“. Во соработка со Мирослав Тадиќ, тогаш го објавува албумот „Крушево“, со кој естрадниот пат ги води низ фестивалите од Лос Анџелес, дома во Скопје на „Скопскиот џез фестивал“, па во „Сава Центарот“ во Белград. Набргу потоа следи нов предизвик со музиката за филмот „Патување кон сонцето“ на турската режисерка Јесим Устао-

глу, кој 1999 освои две награди на Берлинскиот филмски фестивал. Од концертот во Белград таа година, Влатко Стефановски е побогат за уште едно дело „Белградскиот живот“, објавено во март 2000. Соработката со клавириот Бојан Зулфикарпашкиќ во групата „Корени“, неколку години го води на турнеите низ Европа, најмногу во Франција, од каде неговиот немирен истражувачки пат продолжува во групата „Balkan horses band“ со прочуените музичари од седум балкански земји, меѓу кои и Мирослав Тадиќ и Теодосие Спасов, за да последниве години оствари интензивна соработка со Џибони и уште некои музичари како Тони Левин, Пино Паладино и други, кои се појавуваат на неговите последни два албума.

Сестраноста на овој своевиден композитор и голем гитарист ја среќаваме низ неговите бројни музички ангажмани за театарски, телевизиски, филмски, балетски и други претстави, додека концертите, од камерните до масовните, изведени на стадионите со над десетици илјади вљубеници во неговата музика, се редат низ Америка, Канада, Австралија и скоро сите европски земји. Сепак, како што самиот вели, најмногу внимание посветува на настапите на домашната македонска сцена. Неочекуван пресврт во неговата работа донесува средбата со холандскиот гитарист Јан Акерман, поранешниот член на групата „Focus“. Резултат на таа соработка е албумот „Гром од синото небо“, во кој станува збор за блуз, во кој Акерман вешто води продолжувајќи ги успехите на неговите прочуени дела „Рок ми беби“, „Пајакот во мојот веб“ и други, а каде Влатко Стефановски повторно внесува голем дел од искуството, талентот, силата и упорноста.

Кратката турнеја во Хрватска, во која настапи со своето трио, басистот Ѓоко Максимовски и тапанарот Дејан Миросављевиќ, беше промоција на новиот албум „Гром од синото небо“, а имаа концерти во Загреб, Задар, Сплит (на Илинден), два дена настапија во Опатија и на крајот се претставија во Пула.

Простум стоење во преполниот двор на Пулското кале и звуците на блуз низ кој провејуваше музиката на „Јовано, Јованке“ и други препознатливи тактови, беа доказ дека „Наше си е наше!“. Со овие зборови и големиот уметник, гитаристот Влатко Стефановски се обрати на публиката.

Р. Д.

“КИТКА” ВО ПОЛН БЛЕСОК

Сé уште ни летните горештини не успеаја да стивнат како треба, а веќе почнаа да пристигнуваат покани за настап на фолклорната секција “Китка” при МКД “Охридски бисер” од Загреб. Така, на 30 август годинава, фолклорците ги посетија 20-тите по ред “Иванечки кресови” во Копривнички Иванец во Подравина и заедно со останатите фолклорци, најнапред присуствуваа на свечената церемонија низ градот, каде домаќините ги нудеа со домашни делиции пропратени со громогласни татнежи на старинските кубури од кои пукаа членовите на кубурашкото друштво “Бан Јосип Јелачиќ” од Запрешиќ. На самата манифестација, “Китка” одигра неколку прекрасни традиционални ора од богатото македонско фолклорно наследство за што беа наградени со благодарница од претседателката на изворниот фолклор, Бисерка Гершиќ. Со таква мотивација не е тешко да се продолжи и понатаму да се негува традицијата.

И повторно, на покана од КУД “Стрмец”, на 13 септември “Китка”, под водство на неуморниот водител Вукашин Јовески, гостуваше на традиционалната 7. фолклорна манифестација “Стрмечка есен” во Стрмец, заедно со многу други културни друштва, меѓу кои беа и домашните, но и Полјациите, Бошњаците и други. Манифестацијата ја отвори градоначалникот на Света Недеља, Драгутин Прахин, а потоа почнаа да се редат настапите на друштвата, сите инакви, специфични по своите обичаи и култура. И како шеќер на крајот, се слушнаа оддалеку препознатливите звуци, бои, чекори – играорците на “Китка”, накитени и лични во шарени македонски носии, достоинствено и квалитетно изведоа мозаик на народни ора од македонската културна ризница и го доловија амбиентот на едно сосема поинакво време и место. Тие предизвикаа навистина посебно доживување и овации кај публиката, која емотивно инспири-

рана од настапот, ги награди со долг аплауз. Награда беше и благодарницата што ја доби “Китка”, како и симболичните награди што ги разменија претседателката на КУД “Стрмец”, Аница Шикац, и претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов. Но, најголема награда беше заедничкото дружење по настапот и можноста да се запознаат различностите кај другите.

На 12 октомври, на “Китка” и на пејачката група “Моми бисерни” им претстои уште еден настап на културната манифестација “Ден на Заедницата на Македонците во Р.Х.” во Загреб, заедно со останатите македонски културни друштва на Заедницата. Искрено верувам дека ќе дадат сé од себе и повторно ќе ја претстават Македонија во полн блесок.

Секако дека се гордееме кога се добиваат покани за настап. Тоа само ја докажува заедничката самопрегорна работа и преголемата љубов кон она нашето, автентичното. А желбата е една – нека ги има што повеќе.

Е. Петровска

БОГАТАШ ШТО ГО ОБОЖУВАЛ ЦВЕЌЕТО

Корените на ова семејство потекнуваат од Струга, но Битола е градот каде што Чакаровци биле почитувани и угледни граѓани

Владимир Чакар, освен по општествената дејност, бил познат по својата градина, најубавата во Битола

По војната на семејството му била одземена куќата, што била пренаменета во вила на Лазо Колишевски

Во Битола, градот во кој живеела македонската аристократија на првата половина од 20 век, семејството Чакар и денес се споменува со голем резпект. Пред сè, поради фактот што членовите на оваа лоза заземале значајни општествени функции во минатото, но и по името на нашата позната пијанистка Јасминка Чакар, потомок на ова семејство, која ни ја раскажува животната сторија на нејзините предци.

Има две претпоставки за потеклото на името на семејството. Според првата, Чакар доаѓа од некој далечен предок, кој бил чакалив – разрок во очите, а другата го врзува презимето со неговото грчко потекло и претпоставува дека некој предок се викал Чакаридис. За најстар предок што го знае ова семејство се смета Јован Чакар од Струга.

Тој бил првиот сараф – лихвар, чиј занает го наследил син му Аристотел. Низ Струга се раскажувало дека седел на миндер што бил полн со ред злато – ред мебел. Преку давањето пари со камата на своите сограѓани, тој го зголемил богатството на семејството до невидливи размери. Тоа му овозможило на Аристотел да купува дуќани и куќи во Струга, лозја и ниви во околината на градот.

Семејството Чакар во Струга живеело во големата семејна куќа, на денешната улица „Нико Нестор“. Куќата имала два ката и била богато опремена. И покрај богатството, на Аристотел му се случила семејна трагедија: откако родила два сина, неговата прва жена умрела. Набрзо умрело и најстарото дете Лукијан, така што Аристотел останал сам со сина си Владимир и морал повторно да се ожени. Изборот паднал на Поликсена, учителка од Струга. Подоцна со неа добил три ќерки – Христина, Царевка и Воскресија, која уште е жива.

Другарство со Кемал Ататурк

Кога синот Владимир достасал за школување, Аристотел се преселил од Струга во Битола. За дом на неговото семејство била одбрана една голема куќа, што е купена од еден бег, кој се преселил во Турција. Куќата била на денешната битолска улица „Први мај“, веднаш до Горната гимназија. Имала површина од 500 квадратни метри на двата ката и двор од 1200 квадратни метри. Во заднината на куќата била уште една помала куќичка, наменета за послугата. Водоводот бил решен со голем резервоар во визбата, од каде што водата, со помош на пумпа, се носела во кујната и двете бањи.

Како син на богаташ, Владимир Чакар бил ученик на Битолската гимназија. Бидејќи уште како мал одлично го говорел турскиот јазик, бил миленик на Турците, кои што во тоа време живееле во градот. Познавањето на овој јазик му овозможило да биде дел од високите кругови, каде што се запознал и со Кемал Ататурк, кој во тоа време го завршувал образованието во Битола. Со него бил одличен другар. По завршувањето на гимназијата, Владимир заминал за Белград, каде што се запишал на Правниот факултет. Поради парите што му овозможувале богат и забавен студентски живот, тој минал неколку убави години во големиот град и се вратил дома, ама без диплома.

Набрзо, по враќањето, Владимир се оженил со Надежда Топалова. Таа, исто така, потекнувала од богато семејство. Татко и Трпе, со братот Велјо, биле првите македонски чифлик-сајбии и имале неколку чифлици, од кои најголемиот бил во селото Загорани. Мајка и на Надежда била Ленка Дебранката, која, исто така, потекнувала од богатото семејство Зега.

За разлика од веќе остарениот татко Аристотел, Владимир ја прекинал семејната традиција и, наместо како лихвар, работел како преведувач од турски јазик. Како еден од малубројните познавачи на арапското писмо, тој ги преведувал сите документи во судот и во архивите во Битола и Скопје. Владимир говорел и албански, грчки и влаш-

ки јазик, а се служел и со францускиот. Поради сето тоа Владимир бил избран за потпретседател на Битола, кога градоначалник бил Дочо Робев, а потоа бил секретар на Еврејската општина во градот, функција што се сметала за многу престижна. Сепак, најголемиот приход на семејството Чакар доаѓал од рентирањето на куќите, дуќаните и нивите во Струга.

Постојано со роза на реверот

Откако станал семеен човек, Владимир целосно му се посветил на одржувањето на куќата и нејзиниот двор. И покрај тоа што Чакаревци имале ангажирано човек за одржување на дворот, газдата секое попладне ја обработувал градината со многу љубов. Во неа ги имал посадено сите можни цвеќиња и дрвја, од кои некои биле носени дури од странство. Владимир во Битола бил познат и по тоа што постојано носел роза на реверот, која најчесто била од неговата градина. Дворот во куќата го красел и голем кафез, пет на пет метри, во кој чувал многу канаринци и папагали, што, исто така, биле прекрасен украс на градината.

Со жена си Надежда, Владимир добил три деца: Иван, Кирил и Јасминка. Семејството живеело во изобилство, со постојана помош на две перачки, жена што се грижела за хигиената и двајца чичковци Рамче и Амет, едниот задолжен за пумпата, а другиот за дворот, кои, поради тоа што многу години работеле за куќата, ги сметале како дел од семејството. За своите деца Владимир во дворот изградил и мал базен, голем 4 на 2,5 метри, кој освен како украс служел и за разладување во жешките денови. Тоа бил првиот базен во Битола и претставувал вистинска атракција.

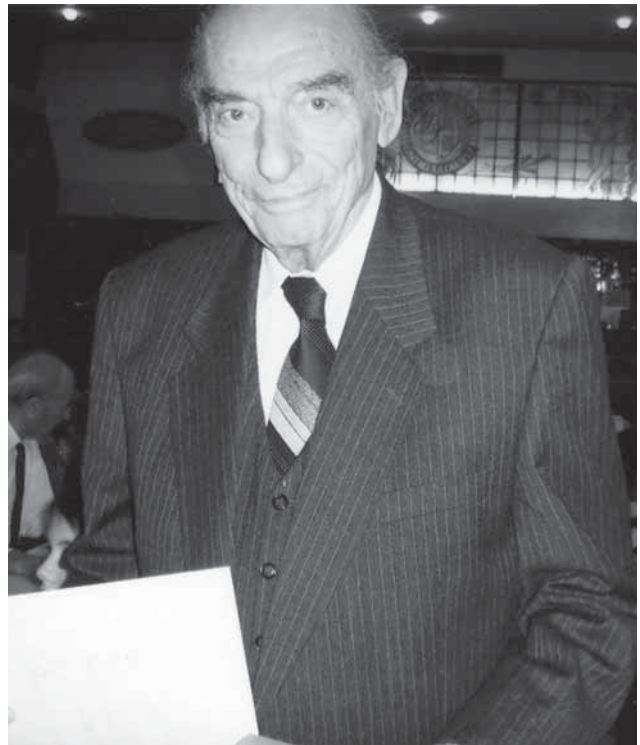
Благосостојбата и убавиот живот во семејството Чакар траела до 40-тите години на векот, односно до почетокот на Втората светска војна. Во тоа време Владимир бил секретар на Еврејската општина и окупаторската власт го принудила да учествува во депортацијата на Евреите од Битола.

Но, и под закана на стрелање, Владимир одбил да го стори тоа, пред сè поради многуте пријателства и угледот што го уживал кај битолските Евреи.

По ослободувањето, Владимир Чакар, без никаков доказ, бил прогласен за воен богаташ и го изгубил правото на работа и глас. Новата власт упорно се обидувала да најде нешто за да го изведе пред суд, но никако не можела да успее во тоа. Семејството било обележано, иако сите во Битола знаеле дека богатството на Чакаревци е од нивните предци и ништо не е стекнато во времето на војната.

Куќата – вила на Лазо Колишевски

Како на сите прогласени воени богаташи, и на Владимир Чакар му бил конфискуван целиот имот – одземена им е куќата и дел од недвижно-

стите во Струга. Куќата била прогласена за вила на тогашниот претседател Лазо Колишевски, а подоцна целокупната покуќнина и мебел се пренесени во вилата на Пелистер. Семејството било преселено во една соба без таван, а дури по неколку месеци успеале да се преселат во семејната куќа на Надежда, исто така населена со станари на новата власт, каде што добиле на располагање еден кат.

Десетина години Владимир бил без работа, а Надежда принудена да продава на пазар конци, свила, делови од порцеланските сервиси и сè што останало од наследството, за да може да ги прехрани децата. Синовите не можеле да го издржат притисокот од ситуацијата. Најнапред најстариот Иван заминал за Загреб, каде што се запишал на Ветеринарниот факултет, а подоцна го повлекол и Кирил, кој се запишал на Економскиот факултет. Браќата ја зеле со себе и сестра им Јасминка, која, по завршувањето на Гимназијата и Средното музичко училиште, се запишала на Музичката академија и дури по 10 години се вратила во Македонија.

Владимир Чакар добил вработување дури во 1951 година, како службеник во претпријатието „Металец“, каде што го дочекал и пензионирањето. Синовите Иван и Кирил по дипломирањето станале почитувани и признати стручњаци. Денес тие живеат во Хрватска, Австрија и Германија. Јасминка Чакар денес е професор на Музичката академија во Скопје и една од најдобрите македонски пијанистки, со што продолжува да живее името на ова познато и старо семејство.

Извадок од книгата „Стари семејства“
на авторката Марина Апостоловска

ГЕОГРАФСКИ И ДРУГИ ИМИЊА

Како што Ве известивме во минатиот „Македонски глас“, неколку броеви ќе зборуваме за географските и другите имиња. Во продолжение на текстот следат имиња на држави, народи, градови, посебно во Македонија, на нивните жители и односите придавки изведени од нив.

Б

Бејнинг; *бејџинжанец -нци; бејџинжанка; бејџиншки; в. Пекинг.*

Беласица; *беласички.*

Белгија; *Белгиец -ијци; Белгијка; белгиски.*

Белград; *белграѓанец -ни; белграѓанка; белградски.*

Белисе; *Белисеец -ејци; Белисејка; белисејски.*

Бело Море; *беломорски.*

Белорусија; *Белорусин -си; Белорусинка; белоруски.*

Белуџистан; *Белуџистанец -нци; Белуџистанка; белуџистански.*

Бенгал; *Бенгалец -лци; Бенгалка; бенгалски.*

Бенин; *Бенинец -нци; Бенинка; бенински.*

Берлин; *берлинец -нци; берлинка; берлински.*

Бермуди; *Бермудец -дци; Бермутка; бермудски.*

Берн; *бернски.*

Берово; *беровец -вци; беровка; беровски.*

Бесарабија; *Бесарабец -пци; Бесарапка; бесарапски.*

Битола; *битолчанец -ни; битолчанка; битолски.*

Благодоевград; *благодоевграѓанец -ни; благодоевграѓанка; благодоев-Градски.*

Богданци; *богданчанец -ни; богданчанка; богдански.*

Боливија; *Боливиец -ијци; Боливијка, боливиски.*

Болбња; *болоњски.*

Бомбај; *бомбаец -ајци; бомбајка; бомбајски.*

Борнео; *Борнеец -ејци; Борнејка; борнејски.*

Босна; *Босанец -нци и Бошњак -ци; Босанка и Бошњачка; босански и бошњачки.*

Босфор; *босфорски.*

Брадфорд; *брадфордски.*

Бразил; *Бразилец -лци; Бразилка; бразилски.*

Бразилија; *бразилиец -ијци; бразилијка; бразилиски.*

Братислава; *братиславец -вци; братиславка; братиславски.*

Брегалница; *брегалнички.*

Брег на Слоновата Коска

Бретања; *Бретонец -нци; Бретонка; бретонски.*

Брисел; *бриселец -лци; бриселка; бриселски.*

Британија; *Британец -нци; Британка; британски; Велика Британија*

Брно; *брнонец -нци; брненка; брнски.*

Брод; *броѓанец -ни; броѓанка; бродски.*

Брунеј; *Брунеец -ејци; Брунејка; брунејски.*

Бугарија; *Бугарин -ри; Бугарка; бугарски.*

Будимпешта; *будимпештанец -ни; будимпештанка; будимпештански.*

Буковина; *буковински.*

Букурешт; *букурештанец -ни; букурештанка; букурешки.*

Бургас; *бургаски.*

Бургундија; *Бургундец -дци; Бургунтка; бургундски.*

Буркина Фасо; *Буркинец -нци; Буркинка; буркински.*

Бурма; *Бурманец -нци; Бурманка; бурмански.*

Бурунди; *Бурундец -дци; Бурунтка; бурундски.*

Бутан; *Бутанец -нци; Бутанка; бутански.*

В

Вавилон; *вавилонец -нци; вавилонка; вавилонски.*

Вавилонија; *Вавилонец -нци; Вавилонка; вавилонски.*

Валандово; *валандовчанец -ни; валандовчанка; валандовски.*

Валонија; *Валонец -нци; Валонка; валонски.*

Вануату; *вануатски.*

Вардар; *вардарски; Вардарска Македонија.*

Варна; *варнанец -нци; варненка; варненски.*

Варшава; *варшавјанец -ни; варшавјанка; варшавски.*

Ватикан; *ватикански.*

Вашингтон; *вашингтонец -нци; вашингтонка; вашингтонски.*

Велес; *велешанец -ни; велешанка; велешки.*

Велика Британија; *великобритански; В. Британија.*

Велс; *Велшанец -ни; Велшанка; велшки.*

Венеција; *(држава) Венецијанец -нци; Венецијанка; венецијански; (град) венециец -нци; венецијка; венециски.*

Венецуела; *Венецуелец -лци; Венецуелка; венецуелски.*

Версај; *версајски.*

Виена; *виенчанец -ни; виенчанка; виенски.*

Виетнам; *Виетнамец -мци; Виетнамка; виетнамски.*

Византија; *Византиец -ијци; Византијка; византиски; и Византинец -нци; Византинка; византински.*

Виница; *виничанец -ни; виничанка; винички.*

Виџинија; *Виџинец -нци; Виџинка; виџински.*

Влашко; *влашки.*

Воден; *воденчанец -ни; воденчанка; воденски.*

Војводина; *Војвоѓанец -ни; Војвоѓанка; војводински.*

Волгоград; *волгограѓанец -ани; волгограѓанка; волгоградски.*

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според Правописот на македонскиот литературен јазик, Скопје, 1999)

Годишнини

Во 24 август 1930 година во Прилеп беше роден Ордан Петлески, хрватски и македонски сликар и графичар. Најдолго време живееше во Загреб, но сепак изврши одредено влијание врз некои македонски сликари. Од делата познати се „Македонско село“, „Изгорување“, „Морбидни облици“, „Праоблици“, „Пергамена“, „Магична игра“, „Цутење“ и други. Умре во Загреб, на 22 јануари 1997 година.

Конкурс

Уредништвото на “Македонски глас” сè уште ги очекува Вашите прилози за конкурсот по повод Годишната на македонскиот јазик, што го објавивме во нашето списание.

Меѓутоа, до денденес немаме добиено ниту една Ваша апликација на овој наш Конкурс. Се прашуваме: дали се “плашите” од македонскиот јазик или немате храброст да ги објавите своите трудови???

Ве чекаме уште два месеца (декември 2008 г.) да не израдувате со своите песни, раскази, репортажи...

Уредништво на “Македонски глас”

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕН РЕКЛАМЕН ПРОСТОР ВО МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламираат на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на заедницата е: 2340009-1100038804, а матичниот број: 3805760) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина, изнесува 40 куни годишно, додека пак претплатата на ова наше списание во странство, се разбира со платена поштарина, изнесува 80 куни годишно или 11 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

ОД АНТОЛОГИЈАТА НА СВЕТСКАТА ЛЉУБОВНА ПОЕЗИЈА

SRBO IVANOVSKI

ZEMLJA

*I povedoh je do rijeke
Vjerući devojka je...
Lorka*

*Žalila je stabiljke
Zapaljenje vrelim tijelom
I nije čula kad vjetar zaplaka u travi.
A mislila je –
Dubine će ugasiti žed
I prste je lomila u grudima zemlje.
Jer je u njoj htjela ostaviti
Plamen svog čela.
I umrla je,
A možda je samo sebe tražila,
Nemoćna da otkrije
Svoju prisutnost njemu.*

*Po bedrima već klizali tuđi prsti
– i sve je lakša bila zemlja pod njom.
Ruke su postale rijeke.
I proteklo su nemirno.
Jer ih je zemlja –
Crna zemlja upila.
I onda je tek shvatila
Da je oduvjek,
Oduvjek bila dio nje
I da se sa njom stopila.*

ACO ŠOPOV

PJESMA

*Budi zemlja nepodatna i tvrda.
Budi njema statua na stolu.
Našmeši se prolaznosti. I izrasti,
Ružna,
U kamenu i bolu.*

*Budi nebo. Plavetnilo moje. Zvezda snoplje.
Živo vrijeme u četiri zida.
Zabodi se u srce. Nepogrešivo kao koplje.
I podupri me ko karijatida.*

BLAŽE KONESKI

VIJ

*Zaključah te u svijesti kao
U ponoć crkvi. I kao što svijeće blijede
Kad se gase, tako blijediš sad i ti,
A svjeci te pohlepno sljede.
Ovje si zatočenica, za koju sam se
Toliko puta zavjetovao. Ali otkucava pravi čas,
I sve mi kaže – treba da se javim.*

*Dolazim kao strašni Vij, sivih očiju,
Mrtva glava, sav sam zemlja žedan. Da,
Strašan sam, a ti si bljeda,
Jer nježnost ti nosim u tvrdim grudima.
Primičem se kao strašni Vij, ali
Tajanstvenu su već povukli crtu,
I čim ja stignem do te crte, ruše se,
Oštro u ponor stijene. Rušim se
U taj ponor i ja – sav žedan, ko pjesak. I ginem već,
Ja, Vij, koji je domami u svijesti žudno,
Ali bez snage da se vine do tebe.*

Подготвила: М. А. - Вујаклија

ПРЕОБРАЖЕНИЕ

„Овој е Мојот возљубен Син, во Кого е Мојата волја; Него послушајте Го”

(Мат. 17,5)

Благочестиви Христијани и Христијанки, во групата Господови празници го празнуваме и Христовото преображение. Празникот преображение го чествуваме на 19 август, според новиот календар. Востановен е во спомен на голем настан од животот на Христа на земјата.

Христос се преобразил на гората Тавор, во присуство на своите ученици Петар, Јаков и Јован. Во мигот на преображението, се јавиле Мојсеј и светиот пророк Илија.

Драги Браќа и Сестри, актог на Христовото преображение и денес го растреперува христијанското срце, ја осветлува душата со небесната светлина, ги раздвижува и насочува мислите кон небесата. Притоа поттикнува и прашање – зошто Христос се преобразил?

Најнапред, затоа што требало да го покаже своето Божество. Тој, честопати, се нарекувал „Син Човечки”. Со тоа сакал да го истакне примерот на скромност и длабока смиреност. Да покаже дека е човек со човечка природа, но и дека е Бог. Со преображението ја покажал славата на Неговото Божество. Потполно се изменил, не личел на обичен човек – „лицето Негово светело како сонце, а алиштата Му станале бели како светлина”. Истовремено се јавиле Мојсеј и Илија, претставниците на старозаветниот закон, кои го подготвувале патот на Христовото доаѓање на земјата. Гласот, пак, што се слушал од небото на Бог Отецот „Овој е Мојот возљубен Син, во Кого е Мојата волја; Него послушајте Го”, го потврдил Христа како Бог.

Христовото преображение не помало значење има и во закрепнувањето на верата на неговите Ученици. Нели Му претстоеле страдања на Христа, па Тој сакал да им ја зацврсти верата и да ги увери дека Тој по своја волја им пристапил. Познато ни е дека Христос им зборувал на учениците „дека Он треба да отиде во Ерусалим и да пострада многу, од старешините, првосвештениците и книжниците и да биде убиен, и на третиот ден да воскресне” (Мат. 16,21). Секако дека тоа не можело веднаш да биде сфатливо за учениците, ако не било поткрепено со славата што Христос ја пројавил на гората Тавор, кога се преобразил.

Со тоа им ја зацврстил верата и ги придобил за свои сигурни апостоли, кои, исто така, ги очекувале многу понижувања, страдања и маченичка смрт заради одбраната на Христовото спасоносно учење.

Но, преображението Христово имало за цел и нам да ни покаже како и ние ќе се преобразиме. Тој се јавил како преобраз и на нашето идно преображение, со кое ќе примаме слава слична на Неговата. Затоа, свети апостол Павле вели: „Знам дека кога земното живеалиште на нашето тело, кое е како шатор, ќе се разурне, тогаш ќе имаме од Бога дом, куќа неракотворна, вечно живеалиште на небесата. Затоа да воздишнуваме, копнеејќи да се облечеме во своето небесно живеалиште” (2 Кор. 5, 1-2).

Поради тоа, потребно е, додека уште сме овде на земјата, да го започнеме своето преображение, да си ја сакаме прадедовската вера, да доаѓаме овде на молит-

ва почесто, да си помагаме еден на друг, да изградиме внатрешен човек, свое – јас, преобразувајќи се себеси да одиме од слава во слава; со Духот Божји да станеме ново создание. „Ние, пак, сите со откриено лице, гледајќи ја славата Господова, се преобразуваме во ист образ, од слава во слава, како што доаѓа од Духот Господов”, вели свети апостол Павле (2 Кор. 3,18).

Навидум, ние се возобновуваме, внесуваме по нешто ново во својот живот. Во сите насоки на нашиот живот се среќаваме со многу промени, како во општествениот така и во личниот живот, особено во облекувањето, секогаш сме во потрага по нешто ново, модерно! Но, во суштина, посебно во својот духовен живот, колку преобразби воочуваме? А нашиот небесен Отец, Христа, при неговото преображение, го нарекол „Свој Син”, Кого ние треба да го слушаме – според гласот на Бога, што исто така тогаш се слушал.

Христовото преображение за нас христијаните е спасоносен акт, што го поттикнува верувањето и во нашето преобразување. Но, за да го доживееме тоа, должни сме да веруваме дека Христос е Единороден Син Божји, дека е Бог, Кој дошол на светот поради нашиот спас и дека е неопходно да живеаме според Неговото учење, Неговите заповеди и да му се покоруваме.

Затоа, да се потчиниме на Неговата волја, на дејството на Неговата промисла. Христос е моќен да не возобнови и преобрази. Во тоа не уверуваат многубројните примери на преобразенијата што ги направило дејството на Неговата Божествена моќ. Некои од нив заслужуваат да ги спомнеме и сега, затоа што секогаш се актуелни и поучни.

Така, дејството на Христовата Божествена сила го преобразила гонителот на христијаните, Савле – во ревносен апостол Павле, неуките галилејски рибари во непоколебливи апостоли, следбеници Христови.

Сите тие му се приближиле на Христа, го прифатиле како свој спасител и затоа станале свети. И болната жена од крвотечение се допрела до Христовата облека и оздравела. Значи, преку контакт со Христа, ние можеме да се преобразиме, да се возобновиме. Нашата блискост со Христа ќе Му овозможи, Тој да влијае на нашите грешни души и од нив да прогонува секоја погрешна мисла, да создава светлина и да ја протерува мрачната гревовна состојба. Зашто, според зборовите на свети апостол Павле: „на едните сме смртоносен мирис за смрт, а на другите животворен мирис за живот... Оти ние не го изопачивме словото Божјо, како мнозина, а го проповедаме искрено, како од Бога, пред Бога во Христа” (2 Кор. 2, 16-17).

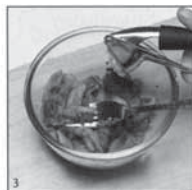
Да се преобразиме, според зборовите од посланието на свети апостол Павле до Ефесјаните, значи: „да го отфрлиме од себе стариот човек според нашето поранешно живеење, кој се распаѓа во измамливите желби, да се обновиме со духот на својот ум” (Ефес. 4, 22-23). Притоа, ќе можеме да се надеваме дека и над нас, грешните луѓе, ќе светне вечната Божија светлина па и нашето лице да ја пројави чистотата на нашите христијански души, како сонце во царството на нашиот небесен Отец. Амин!

Кирко Велински

ВКУСНО ПРЕЧЕКАЈТЕ ЈА ЕСЕНТА

Црн патлиџан во сос со јогурт

1. Загрејте ја рерната на 200 степени. Со вилушка издупчете ги патлиџаните, ставете ги на тава и печете ги околу 40 минути сè додека не омекнат.
2. Оладете ги патлиџаните, исечете ги и ставете ги во еден сад.
3. Со маслиново масло, сок од лимон и лукче со мелете ги (најдобро во миксер).
4. Исечете неколку парчиња мали домати и додадете ги на смесата.
5. На крајот додајте јогурт. Добро измешајте ги и додадете сол и мелен црн бибер.
6. Додајте 5-6 црни маслинки и оставете ја смесата во фрижидер да се олади околу 30 минути.
7. Во тенџере ставете неколку брокули и пола главица карфиол, прелијте ги со врела вода за 5 минути добро да се накиснат. Исцедете ги и помешајте ги со подготвената смеса.
8. Со ова јадење најдобро одговара салата од зелен зеленчук.

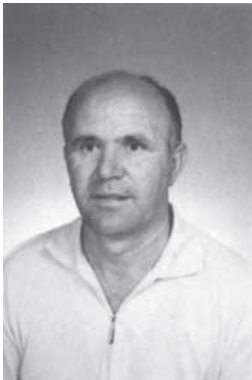
Печена риба во зачини

1. Загрејте ја рерната на 200 степени. Пастрмката измијте ја во вода и избришете ја со салвета, а потоа, исечете ја дијагонално неколку пати од двете страни, па посолете ја со морска сол и мелен црн пипер.
2. Измешајте сирење за мачкање, лукче, корка од лимун, лимунов сок и сок од еден портокал, мушкантно оревче и презла. Направете хомогена смеса, со која ќе ги наполните пастрмките, а на крајот ставете малку свеж копар.
3. Ставете ја рибата на двојна алуминиумска фолија, па измачкајте ја со остатокот од сирењето за мачкање. На врвот ставете тркалца од мали патлиџани, замотајте ја фолијата и ставете ја да стои 15 минути во фрижидер.
4. Печете во тава во загреана рерна (се претпоставува дека се потребни по 10 минути за секои 450 гр. на рибата). 15 минути пред крајот отворете ја фолијата и печете ја додека не добие коричка. Потоа, извадете ја рибата од фолијата и оставете ја да се лади околу 10 минути.
5. Она што ќе ви остане од сосот во тавата ставете го во едно тенџере, помешајте го со павлака и свежо сирење, па варете го најмногу 3 минути.
6. Рибата и сосот ставете ги во голема чинија, украсете ги со гранчиња копар и топло послужете го.

ПРИВАТЕН МУЗЕЈ НА НАРОДНОТО БОГАТСТВО

На прашањето што беше поривот да го отвори музејот, Јоне Ефтимовски вели: „Убавината на Македонија, нашите прекрасни песни и македонското оро“

Сите ние Македонци, од сè срце си ја сакаме Македонија. Но, по средбата што ја имавме со Јоне Ефтимовски, се уверив дека тој ја сака и почитува Татковината не само со целото срце и тело, туку и со целото свое битие. Зошто? Затоа што Ефтимовски и покрај незавиднитесредствакакоземјоделец во Битола е сопственик на Музеј на народното

творештво и богатство. Да видиш, да не веруваш, ама чиста вистина.

Јоне Ефтимовски е роден во 1956 година во преспанското село Подмочани, каде и денденес живее. Иако има завршено училишта за занимања, во струката никогаш не работел, туку својата егзистенција ја обезбедува како земјоделец, поточно овоштар. Уште како млад, со големо внимание се интересирал за историското минато на своето село и за историјата на македонскиот народ и народните обичаи врзани со македонските народни песни и фолклор. Најнапред бил играорец на КУД „Таше Милошевски“ од Ресен, па во своето родно место формирал играорна група, која активно учествуваше во манифестациите на регионот.

Во 1973 година почнува неговата нова активност – собирање македонски народни носии, стара покуќнина, накит и други предмети од богатото македонско минато и наследство, па неговата збирка денес располага со над 3.000 разновидни експонати. Колекцијата на Јоне Ефтимовски воедно го осликува времето од крајот на 19. и почетокот на 20. век. Со тоа се добива една визуелна претстава за некогашното традиционално облекување на македонскиот народ. Неговата колекција е претставена преку неколку сегменти од народното облекување, па затоа може да се рече дека оваа збирка, собирана преку 30 години и студиозно систематизирана, е импозантна. Етнографските целини во овој специфичен музеј имаат потекло од повеќе региони на Македонија, како што се Скопска Црна Гора, Горни полог, Дебарско, Струшко, Охрид, Преспа, Битолско, Овче Поле, Осоговијата, Малешевијата, Егејот, Влашка, Албанија, Турција и други.

Со Јоне Ефтимовски се сретнавме на 14. Денови на македонската култура што годинава се одржаа во Осиек, пришто тој изложи неколку

македонски носии украсени со повеќе експонати, како накит, пафти... Додека неговите битолчани од КУД „Плетенка“ не забавуваа на манифестацијата, го замоливме Ефтимовски за кус разговор.

Што беше поривот да го отворите овој необичен музеј?

Убавината на Македонија, нашите прекрасни песни и македонското оро.

Како ги обезбедивте средствата за музејот?

Од свои средства и со помош на културните институции на Битола и Македонија.

Која е Вашата професија?

Неколку години како технолог работев во едно големо битолско претпријатие, но откако отиде под стечај и останав без работа, се вратив во родното Подмочани и станав земјоделец. Поточно, овоштар. Знаете дека во Преспанскиот крај се раѓаат најубавите јаболка, па сега со семејството одгледуваме големи овоштарници што ни овозможуваат егзистенција. Со нетрпение го чекам Крстовден кога ќе почнеме да го береме овогодишниот род.

Марина Апостоловска – Вујаклија

Староста на Охридското Езеро

До 2016 година треба да завршат истражувањата на група германски научници кои треба да дадат точни податоци за сите тајни што со себе милиони години назазад ги крие Охридското Езеро, едно од најстарите природни езера во светот.

Дали знаевте дека Охридското Езеро е старо меѓу 3 и 10 милиони години, а на неговото дно се наоѓаат остатоци од вулканска маса од вулкани во Италија кои биле активни пред 50.000 години?

Досегашните тригодишни истражувања на група научници од германскиот Национален институт за геологија и минерологија почнаа да покажуваат мошне интересни новини за најголемото езеро во Македонија, кое е и меѓу трите најстари во светот. Берн Вагнер, еден од германските научници кои претстојуваа во Охрид, вели дека сега и научно е докажана нераскинливата поврзаност на Охридското и соседното Преспанско езеро, вели: „Јас можам да кажам дека најновите резултати од истражувањата покажуваат дека нивото на Охридското Езеро во минатото било пониско за 50 метри од сегашното. Истражувањата за Преспанското пак, покажаа дека неговото ниво се одржува стабилно во последниве 50.000 години. Токму тука треба да се најде врската помеѓу овие две езера”.

Уште едно езеро?

Истражувањата покажале дека базенот под Охрид се карактеризира со три поголеми тектонски пореметувања. За сега не постои опасност тие да се активираат и да ја поместат површината на езерото.

„Станува збор за многу стар еко-систем. Резултатите што ќе бидат добиени од овие истражувања ќе помогнат да се откријат и геолошките и климатските процеси и промени кои настанале во целиот северен Медитеран, кои имале пошироко значење, а кои ќе бидат откриени во Охридското Езеро”.

Германските научници велат дека ќе ги доистражат и веќе познатите тврдења, според кои, под дното на Охридското се крие уште едно помало езеро. Целиот научен проект на овој германски научен институт ќе трае до 2016 година.

(Би-Би-Си)

TIKVEŠ *Special Selection*

Red Wines

ROBIĆ d.o.o.

UVOZ, IZVOZ, VELEPRODAJA I USLUGE

10410 VELIKA GORICA
Kolodvorska bb
CROATIA

Tel. + 385 (0)1 6218 256, 6252 300

E-mail: robic@robic.hr

www.veletrgovina.com • www.robic.hr